

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Katedra geografie

Bc. Tereza KORDÍKOVÁ

KRAJINA A LIDÉ: PROBLEMATIKA UDRŽITELNOSTI V ŠIRŠÍ OBLASTI
PRACHOVSKÝCH SKAL

Diplomová práce

Vedoucí práce: doc. Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.
Olomouc 2021

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Tereza Kordíková (R18831)
Studijní obor:	Regionální geografie
Název práce:	Krajina a lidé: problematika udržitelnosti v širší oblasti Prachovských skal
Title of thesis:	Landscape and people: the issue of sustainability in wider area of the Prachov Rocks
Vedoucí práce:	doc. Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.
Rozsah práce:	82 stran + přílohy (15 stran)
Abstrakt:	Diplomová práce se zaměřuje na vztah mezi krajinou a lidmi v širším okolí Prachovských skal. První část pojednává o udržitelném rozvoji a udržitelnosti společně s cestovním ruchem a jejich vzájemné interakce. V druhé části je vymezeno území širšího okolí Prachovských skal, popsána fyzicko-geografická a socio-ekonomická charakteristika. Dále se práce věnuje problematice spojené s cestovním ruchem ve vymezené lokalitě, a to zejména s návštěvností Prachovských skal, Jinolických rybníků, s dopravou a s procesem suburbanizace v zázemí města Jičín, v této části diplomové práce jsou také zpracovávána a analyzována data o návštěvnosti Prachovských skal a o vytíženosti ubytovací kapacity jednoho z kempů v bezprostřední blízkosti Jinolického rybníku Němeček.
Klíčová slova:	Udržitelný rozvoj, udržitelnost, cestovní ruch, Prachovské skály, Jinolické rybníky, CHKO Český ráj.
Abstract:	The aim of the diploma thesis is the research into the relationship between the landscape and the people in a wider area of the Prachov Rocks. The first part of the thesis deals with the description of sustainable development, sustainability, along with tourism and their mutual interactions. The second part of the thesis defines the wider area of the Prachov Rocks. The physical-geographical and the socio-economic characteristics of the area are described. Furthermore, the diploma thesis is focused on the main environmental problems. It describes the issues of tourism in connection with the attendance rate mainly in the Prachov Rocks and the Jinolické Ponds areas, the process of suburbanization in Jičín's surroundings, forest economics and the sand mining. The data and the information about the environmental problems mentioned above have been processed and analyzed in this part of the thesis. Finally the diploma thesis deals with the steps which lead to a long-term sustainability.
Keywords:	Sustainable Development, Sustainability, Tourism, the Prachovské rocks, the Jinolické ponds, the Protected Landscape Area Czech Paradise.

Tímto prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci vypracovala sama a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu a zdroje v seznamu použité literatury a zdrojů.

V Olomouci, dne

.....
podpis autora

Za pomoc a užitečné rady během vypracování diplomové práce bych chtěla poděkovat svému vedoucímu práce panu doc. Mgr. Pavlu Klapkovi, Ph.D., dále bych chtěla poděkovat společnosti J.M. Schlik s.r.o. za získaná data a informace o území Prachovských skal. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině, která mi poskytla klidné zázemí při vypracování této diplomové práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tereza KORDÍKOVÁ**

Osobní číslo: **R18831**

Studijní program: **N1301 Geografie**

Studijní obor: **Regionální geografie**

Název tématu: **Krajina a lidé: problematika udržitelnosti v širší oblasti
Prachovských skal**

Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce se bude zabývat udržitelností vztahu mezi krajinou a lidmi v širší oblasti Prachovských skal. Oblast bude přesněji definována po konzultacích s vedoucím práce. Diplomantka se zaměří na vybrané aspekty udržitelnosti, pokusí se případně navrhnout i některé kroky vedoucí k udržitelnějšímu využívání krajiny člověkem. Detailnější analýzy mohou být provedeny v menších územích spadajících do zájmové oblasti.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **20 000 - 24 000 slov**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

- Dalal-Clayton, B., Bass, S. (2002): Sustainable Development Strategies: a resource book. Earthscan, London, 358 s.
- Eagles, P. F. J., McCool, S. F., Haynes, C. D. A. (2002): Sustainable Tourism in Protected Areas: guidelines for planning and management. IUCN, Gland and Cambridge, 183 s.
- Farina, A. (2000): Principles and Methods in Landscape Ecology. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 235 s.
- Fennel, D. (2003): Ecotourism: an introduction. Routledge, London, 280 s.
- Hall, L., Lew, A. A., eds. (1998): Sustainable Tourism: a geographical perspective. Prentice Hall, New York, 248 s.
- Huba, M., Ira, V. (2000): Stratégia trvalo udržateľného rozvoja vo vybraných regiónoch. STUŽ, Bratislava, 192 s.
- Izakovičová, Z., Miklós, L., Drdoš, J. (1997): Krajinnoekologické podmienky trvalo udržateľného rozvoja. Veda, Bratislava, 186 s.
- Moldan, B. (1996): Indikátory trvale udržitelného rozvoje. MŽP, Praha, 87 s.
- Purvis, M., Grainger, A., eds. (2004): Exploring Sustainable Development: geographical perspectives. Earthscan, London, 432 s.
- Rao, P. K. (2000): Sustainable Development: economics and policy. Blackwell Publishing, 394 s.
- Wood, M. E. (2002): Ecotourism: principles, practices, and policies for sustainability. UNEP, Paris, 62 s.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **26. listopadu 2018**
Termín odevzdání diplomové práce: **10. dubna 2020**

L.S.

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 26. listopadu 2018

Obsah

Seznam obrázků.....	9
Seznam tabulek.....	9
Seznam zkratk.....	11
1 Úvod a cíle.....	12
2 Teoreticko-metodologický rámec.....	14
2.1 Udržitelný rozvoj a udržitelnost.....	14
2.1.1 Územní plánování jako nástroj ochrany přírody.....	17
2.2 Cestovní ruch	19
3 Metodika a rešerše literatury	25
3.1.....	25
Metodika výzkumu.....	25
3.2 Rešerše literatury.....	25
4 Charakteristika širšího okolí Prachovských skal	26
4.1 Fyzickogeografická charakteristika	28
4.2 Ochrana přírody	31
4.3 Socio-ekonomická charakteristika	38
4.4 Vyhodnocení územních podmínek – ÚAP SO ORP Jičín	42
4.4.1 Ekonomický pilíř.....	43
4.4.2 Environmentální pilíř.....	44
4.4.3 Sociální pilíř	45
4.5 Prachovské skály.....	46
4.5.1 Turistika v Prachovských skalách podkapitolu ponechat.....	48
4.5.2 Horolezectví	50
5 Environmentální problémy	53
5.1 Cestovní ruch	53
5.1.1 Návštěvnost Prachovských skal.....	53
5.1.2 Návštěvnost turistických atraktivit v širším okolí Prachovských skal	55
5.1.3 Jinolické rybníky – „Mácháč“ Českého ráje.....	56
5.2 Suburbanizace Brada – Rybníček	60
5.2.1 Brada – Rybníček z pohledu územního plánování	64
5.3 Doprava	68
5.4 Lesní hospodářství	69

5.5	Těžba písků	71
5.6	Kroky udržitelnosti.....	72
6	Závěr.....	76
7	Summary.....	78
8	Seznam použité literatury	79
9	Seznam internetových zdrojů	81
	Seznam příloh	83

Seznam obrázků

Obrázek 1: Pilíře udržitelného rozvoje (MŽP – vlastní zpracování, 2021)	15
Obrázek 2: Vymezení širšího okolí Prachovských skal (ARC ČR 500, vlastní zpracování).....	26
Obrázek 3: Obce širšího okolí Prachovských skal (ARC ČR500, vlastní vypracování) ..	27
Obrázek 4: CHKO Český ráj (AOPK ČR, 2020)	28
Obrázek 5: Vymezení CHKO Český ráj (AOPK ČR, vlastní zpracování).....	32
Obrázek 6: Zonace CHKO Český ráj (AOPK ČR, vlastní zpracování)	33
Obrázek 7: Schématická geologická mapa geoparku UNESCO Český ráj (GELOGY.CZ, 2021)	37
Obrázek 8: ÚSES (ZÚR KHK, 2020).....	37
Obrázek 9: Vývoj počtu obyvatel 1991-2019 (ČSÚ, 2020)	39
Obrázek 10: Silniční doprava ve vybraném území (ArcČR500, vlastní vypracování) ..	40
Obrázek 11: První plán Prachovských skal (Jareš, 2020).....	49
Obrázek 12: Prachovské skály (vlastní průzkum, 2020)	52
Obrázek 13: vyznačení Jinolických kempů (mapy.cz, vlastní zpracování).....	57
Obrázek 14: Zahraniční návštěvníci kempu dle národnosti v roce 2019 a 2020	60
Obrázek 15: Vývoj počtu obyvatel v obci Brada – Rybníček (ČSÚ, 2021).....	61
Obrázek 16: Počet přistěhovalých v obci Brada – Rybníček (ČSÚ, 2021)	61
Obrázek 17: Porovnání leteckých snímků z let 1953 a 2008, obec Brada – Rybníček (GIS MUJICIN, 2021, vlastní zpracování).....	63
Obrázek 18: Porovnání leteckých snímků mapy.cz, z let 2003 a 2017, obec Brada – Rybníček (mapy.cz, 2021).....	64
Obrázek 19: pohled do krajiny z vrcholu Zebín, přemostění plánované silnice I. třídy (dokumentace EIA).....	69
Obrázek 20: Vlastnictví lesa (AOPK ČR, 2021d)	70
Obrázek 21: Vykácený les napadený kůrovcem, (vlastní průzkum, 2021)	71
Obrázek 22: Lom Střeleč (mapy.cz, 2021)	72
Obrázek 23: Návrh naučné stezky (mapy.cz – vlastní zpracování, 2021).....	75

Seznam tabulek

Tabulka 1: Maloplošná chráněná území	33
Tabulka 2: Památné stromy	35
Tabulka 3: Obce – základní údaje.....	38
Tabulka 4: Počet obyvatel ve věkových skupinách	39
Tabulka 5: Veřejná doprava.....	41
Tabulka 6: Hromadná ubytovací zařízení	41
Tabulka 7: Ekonomický pilíř	42

Tabulka 8: Environmentální pilíř.....	43
Tabulka 9: Sociální pilíř	43
Tabulka 10: Ekonomický pilíř – vyhodnocení	43
Tabulka 11: Environmentální pilíř – vyhodnocení	44
Tabulka 12: Sociální pilíř – vyhodnocení.....	45
Tabulka 13: Kompletní vyhodnocení územních podmínek	46
Tabulka 14: Návštěvnost Prachovských skal 2011 – 2020.....	54
Tabulka 15: Návštěvnost turistických cílů a památek v Českém ráji	56
Tabulka 16: Vytíženost kempu – Chatový tábor Jinolice, rok 2020	58
Tabulka 17: Vytíženost kempu – Chatový tábor Jinolice, rok 2019	58
Tabulka 18: Zahraniční hosté v kempu – Chatový tábor Jinolice - 2019	59
Tabulka 19: Zahraniční hosté v kempu – Chatový tábor Jinolice - 2020	59
Tabulka 20: Bytová výstavba a intenzita bytové výstavby ve vybraném území	62
Tabulka 21: Sčítání dopravy 2016, I/35.....	68

Seznam zkratek

AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny

CHKO – Chráněná krajinná oblast

CR – Cestovní ruch

ČGS – Česká geologická služba

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

K – Koridor

KČT – Klub českých turistů

MZCHÚ – Maloplošná zvláště chráněná území

NS – Naučná stezka

OSN – Organizace spojených národů

PČR – Policie České republiky

PP – Přírodní památka

PR – Přírodní rezervace

RK – Regionální koridor

ŘSD – Ředitelství silnic a dálnic

SCHKO – Správa chráněné krajinné oblasti

SO ORP – Správní obvod obce s rozšířenou působností

TCH – Turistická chata

ÚAP – Územně analytické podklady

ÚP – Územní plán

ÚPO – Územní plán obce

UR – Udržitelný rozvoj

ŽP – Životní prostředí

1 Úvod a cíle

Diplomová práce se zaměřuje na udržitelnost vztahu mezi člověkem a přírodním prostředím v širším okolí Prachovských skal. Jádrem zájmového území jsou Prachovské skály, území však zahrnuje i jejich zázemí, neboť ho nelze vytrhávat z prostorového kontextu. Prachovské skály jsou jednou z hlavních dominant v chráněné krajinné oblasti Český ráj, tvoří přírodní rezervaci a jsou jedním z prvních míst, kde se začal rozvíjet cestovní ruch v Českém ráji a také jedním z nejatraktivnějších a nejnavštěvovanějších skalních měst na území České republiky. Nejen od počátku rozvoje turismu lze pozorovat i vliv člověka na krajinu skalního města a okolí. Atraktivita Prachovských skal a jejich širšího území, které bylo vymezeno *ad hoc* však přináší řadu problémů spojenou s lidskou činností.

Oblast širšího okolí Prachovských skal je vymezena jedenácti obcemi, včetně města Jičín, mimo něj se jedná o menší obce utvářející okolí Prachovských skal. Primárním důvodem výběru území kromě přírodní unikátnosti a jedinečnosti této lokality je rovněž i dostupnost a osobní znalost Prachovských skal a jejich zázemí.

Cílem diplomové práce je zanalyzovat vliv člověka ve vybraném území, a to z hlediska udržitelnosti, zaměřit se na environmentální problémy souvisejícími s lidskou činností a navrhnout nové kroky vedoucí k větší udržitelnosti lidských aktivit ve zkoumaném území.

V diplomové práci budou analyzovány stěžejní environmentální problémy, cestovní ruch, suburbanizace, doprava, lesní hospodářství a těžba písků. Nejzásadnější je vliv cestovního ruchu, ten bude analyzován z hlediska turistické návštěvnosti Prachovských skal (kromě běžných forem turistiky se jedná i o horolezeckou činnost), návštěvnosti dalších turisticky atraktivních cílů ve vymezeném území a vytíženosti kempu Chatový tábor Jinolice u rybníku Němeček, který spolu s rybníky Vražda a Oborský utváří soustavu Jinolických rybníků.

Dalším dílčím problémem je vliv suburbanizace (v této oblasti v menším měřítku) a s tím související nárůst výstavby rodinných domů v častých případech umístěných do krajiny. Tato problematika bude zkoumána v obci Brada – Rybníček, která se z větší části nachází na území CHKO Český ráj a rovněž v blízké dostupnosti města Jičín.

Doprava je dalším problémem spojeným s lidskou činností. V širším okolí Prachovských skal je největším problémem výstavba silnice I/35, která má křižovat blízké

zázemí CHKO Český ráj v úseku Turnov – Úlibice. Výstavba silnice I/35 je letitým diskutovaným tématem, avšak v dnešní době se už realizace této stavby posunula do jednotlivých projednání státní správy a samosprávy. Problematika statické dopravy byla zaznamenána v PR Prachovské skály.

Lesní hospodářství a s ním spojené problémy jsou analyzovány v PR Prachovské skály, kdy největší problematikou je výskyt kůrovce. Oblasti se nevyhnula ani těžba nerostných surovin, ta probíhá v lomu Střeleč.

Závěrem této diplomové práce budou navrženy kroky k trvalé udržitelnosti u environmentálních problémů, které nejvíce negativně ovlivňují přírodní prostředí území, a řeší se vliv cestovního ruchu v Prachovských skalách a u Jinolických rybníků a problematika zvyšující se zastavěnosti v obci Brada – Rybníček.

2 Teoreticko-metodologický rámec

2.1 Udržitelný rozvoj a udržitelnost

V této části diplomové práce budeme sledovat definici pojmů udržitelný rozvoj a udržitelnost, jak se historicky tyto pojmy vyvíjely a měnily. Stručně popíšeme důležité světové konference, které v tématice udržitelného rozvoje a udržitelnosti byly zlomové. Dále se budeme zabývat udržitelným rozvojem a územním plánováním.

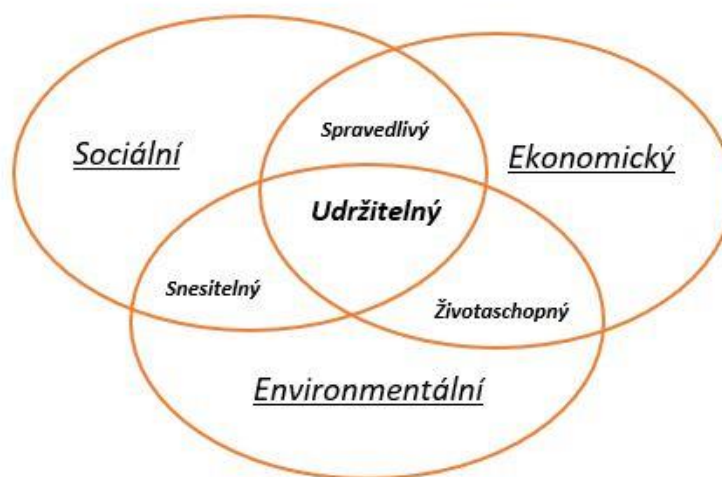
Počátky udržitelného rozvoje a otázku, kdy se ji vědci začali zabývat, lze datovat do 70. let 20. století, kdy z globálně orientovaných zpráv vyšlo najevo, že narůstající výroba a její vliv na Zemi není do budoucnosti udržitelný. Dále se projevil rozdíl mezi rozvinutými a rozvojovými státy, které ve snaze dosáhnout lepších životních podmínek negativně ovlivňovaly přírodní prostředí. V 80. letech byla na základě podnětu generálního tajemníka OSN utvořena komise OSN zabývající se životním prostředím. V čele komise stanula Gro Harlem Brundtlandová, jejíž definice udržitelného rozvoje patří dodnes mezi nejpřesnější a nejstručnější. Dle definice Brundtlandové pro udržitelný rozvoj platí následující: *„dochází k uspokojování potřeb současné generace, bez toho, aniž by došlo k ohrožení uspokojování potřeb budoucí generace“*, (Klapka 2006, Nováček 2010).

Definice udržitelného rozvoje existují desítky až stovky, dle publikace Udržitelný rozvoj (Nováček 2010) můžeme zmínit definici evropského parlamentu následujícího znění: *„udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který přináší zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace“* a českou definici pojmu udržitelný rozvoj, např. Vovroušek (1993) definoval pojem následovně: *„Udržitelný rozvoj, resp. udržitelný způsob života, usiluje o ideály humanismu a harmonie vztahů mezi člověkem a přírodou. Je to způsob života, který hledá rovnováhu mezi svobodami a právy každého jedince a jeho odpovědností vůči jiným lidem a přírodě jako celku, a to včetně odpovědnosti vůči budoucím generacím“*. Společně s definicemi udržitelného rozvoje se zmiňují principy udržitelného rozvoje, které jsou součástí zprávy „Pečujeme o Zemi“ vydané v roce 1991, (Nováček 2010).

Některé definice UR se více zaměřují na krajinu, pocházejí z přírodě blízkých věd nebo z věd zahrnující přírodní i společenské obory, do kterých se řadí také geografie.

V těchto definicích je udržitelnost koncepce využití území, kdy nedochází k trvalému poškození ekosystémů, (Klapka 2006).

Udržitelný rozvoj je tedy takový, který je vyrovnaný z hlediska ekonomického, environmentálního a sociálního tzn., že způsoby, jakými dosáhnout udržitelného rozvoje musí být reálné ekonomicky, environmentálně životaschopné a sociálně žádoucí, (Klapka 2006).

Obrázek 1: Pilíře udržitelného rozvoje (MŽP – vlastní zpracování, 2021)

V roce 1972 se konala Stockholmská konference OSN v rámci které vznikl Program OSN zabývající se životním prostředím (UNEP – United Nations Environmental Programme). Konference se stala hlavním zlomem, od kdy se společnost začala zabývat otázkou udržitelnosti. Pojem udržitelnost byl poprvé zmíněn v roce 1972 v publikaci *The Ecologist*. V 70. letech lze zaznamenat také počátek ekologické či environmentální ekonomie. Autorem termínu je E. F. Schumacher, který ve své knize *Small is Beautiful* přichází s myšlenkou nového ekonomického schéma, (Klapka 2006).

V roce 1987 byla vydána publikace Světové komise pro místní rozvoj (WCED – World Commission on Environment and Development) a to zpráva Brundtlandové. V této publikaci byl poprvé pojem udržitelnosti rozšířen o politickou, kulturní a sociální dimenzi. Na začátku 90. let byla organizacemi IUCN, UNEP a WWF vydána publikace *Caring for the Earth – A Strategy for Sustainable Living*, v níž bylo definováno 8 principů udržitelnosti, (Klapka 2006, Nováček 2010).

- *úcta ke společenství života a péče o ně,*
- *zlepšování kvality lidského života,*

- *ochrana vitality a rozmanitosti Země,*
- *dodržování mezí únosnosti Země,*
- *změna osobních přístupů a praktik,*
- *poskytování možností obcím (komunitám) pečovat o jejich vlastní životní prostředí,*
- *budování národních struktur pro integraci rozvoje a ochrany,*
- *vytvoření globální aliance na podporu udržitelnosti, (převzato z publikace Udržitelný rozvoj, Nováček 2010).*

V roce 1992 se konala konference OSN o životním prostředí a rozvoji v Rio de Janiero (UNCED – United Nations Conference on Environment and Development). Tato konference měla dva hlavní výstupy, Deklarace z Ria o životním prostředí a rozvoji (UNCED – Rio Declaration on Environment and Development), ve které byly ideje poprvé převedeny do konkrétních bodů. Deklarace obsahuje 27 principů, kterých je nutné se držet při dosažení udržitelnosti. Druhým výstupem byla Agenda 21, obsahuje definice jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje, vymezuje environmentální problémy na globální úrovni a zaměřuje se na jejich konkrétní řešení. V souvislosti s Agendou 21 je nutné zmínit Místní agendu 21 (MA21). Prostřednictvím MA21 dochází k zavedení udržitelného rozvoje na úrovni regionální a místní. Důležitou roli v tomto procesu hraje státní správa a místní samospráva, která prostřednictvím strategického plánování, spoluprací s veřejností zlepšuje kvalitu života ve všech jeho směrech, (Klapka 2006, MŽP 2021)

Dalším časovým mezníkem historie problematiky udržitelného rozvoje a udržitelnosti je Světový summit o udržitelném rozvoji, který se konal v roce 2002 v Johannesburgu. Jedním z hlavních výstupů bylo schválení nového partnerství pro rozvoj Afriky (NEPAD – The New Partnership for Africa's Development). Cílem partnerství bylo zlepšit životní podmínky na Africkém kontinentu, např. účelněji bojovat proti HIV/AIDS, (Klapka 2006, Nováček 2010).

Následně se konalo několik konferencí OSN v New Yorku a to v roce 2005, 2008, 2010, 2013 a 2015. V roce 2012 se po dvaceti letech opět konala konference OSN v Rio de Janiero (United Nations Conference on Sustainable Development – Rio de Janiero).

Jedním z témat konference byla např. politika zelené ekonomiky a strategie financování udržitelného rozvoje, (UN.ORG, 2021).

Přístupy k udržitelnosti rozlišujeme dva. První přístup je založen na nadřazenosti člověka k přírodě, vychází tedy z antropocentrismu. Lidských cílů by mělo být dosaženo bez ohledu na prostředí přírody, kdy tento přístup je zaměřen především na ekonomický rozvoj a nepřipouští důvody k jeho omezování. Druhý přístup vychází z ekocentrismu a hlubinné ekologie, lidské aktivity jsou hodnoceny podle dopadů na přírodní prostředí. Přístup udržitelnosti nabádá k odklonu od bohatství a kritizuje ekonomický rozvoj a je postaven na udržitelnosti přírodního prostředí, (Klapka 2006).

Indikátory TUR jsou řazeny do třech kategorií, sociální, ekonomické a environmentální. Indikátory byly vypracovány komisí OSN pro udržitelný rozvoj v roce 1995 a vychází z Agendy 21. Sociální indikátory jsou např. míra zaměstnanosti, saldo migrace, podíl populace navštěvující základní / střední školu, hustota obyvatelstva nebo obytná plocha na obyvatele. Ekonomické indikátory jsou např. růst HDP na osobu, export / import zboží a služeb, výdaje na ochranu ŽP jako podíl HDP nebo roční spotřeba energie. Environmentální indikátory se dělí dle oblastí, na které jsou zaměřeny, voda (např. roční odběry povrchové a podzemní vody, průměr k celkovému množství disponibilní vody, spotřeba vody v domácnostech, zásoby podzemních vod), půda (např. využití půdy, spotřeba palivového dříví, spotřeba průmyslových hnojiv), ostatní přírodní zdroje (např. rychlost a rozsah odlesňování, zásoby dřeva, podíl chráněné půdy na celkové rozloze půdního fondu), ovzduší (např. emise CO₂, spotřeba látek narušujících ozonovou vrstvu, výdaje na omezení znečišťování ovzduší), odpady (např. podíl recyklovaného odpadu, produkce nebezpečného, komunálního a průmyslového odpadu). Specifickými indikátory jsou institucionální např. strategie trvale udržitelného rozvoje, národní rada pro trvale udržitelný rozvoj nebo počet zaměstnanců místních samospráv, (Moldan, 1996).

2.1.1 Územní plánování jako nástroj ochrany přírody

Územní plánování je definované stavebním zákonem, a to zejména jeho cíle, úkoly, soustava orgánů územního plánování, nástroje, rozhodování v území a také např. vyhodnocování vlivů na udržitelný rozvoj území. Můžeme tedy říct, že územní plánování a činnosti s ním spojené jsou jedním z nástrojů, jak ovlivnit a korigovat činnost člověka v krajině.

Budeme-li se zabývat územním plánováním na úrovni obcí, pro ty jsou pořizovány územní plánovací dokumentace – územní plány. V některých obcích mohou být regulační plány, ty stanovují přesnější regulativy pro část obce, např. pro historická jádra měst. (Další dokumentace jsou na úrovni krajů – Zásady územního rozvoje a na úrovni ČR – Politika územního rozvoje). V územním plánu se vymezují plochy a koridory na něž se vztahují podmínky využití neboli regulativy. Funkční využití ploch se liší zejména tím, zda se nachází v zastavěném, zastavitelném nebo nezastavěném území. Plochy vymezené ve volné krajině mají zejména zemědělský a přírodě blízký charakter. Vymezením ploch a definováním jejich podmínek využití ve volné krajině lze zabránit negativní lidské činnosti ve volné přírodě a chránit tím krajinu kolem sídel.

Mezi cíle územního plánování patří v souvislosti v lidskou činností v krajině a udržitelností následující:

„Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích“.

„Územní plánování zajišťuje předpoklady pro udržitelný rozvoj území soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území. Za tím účelem sleduje společenský a hospodářský potenciál rozvoje“, (zákon č. 183/2006 Sb.).

Mezi úkoly územního plánování patří v souvislosti v lidskou činností v krajině a udržitelností následující:

„Stanovovat koncepci rozvoje území, včetně urbanistické koncepce s ohledem na hodnoty a podmínky území“.

„Prověřovat a posuzovat potřebu změn v území, veřejný zájem na jejich provedení, jejich přínos, problémy, rizika s ohledem například na zdraví, životní prostředí, geologickou stavbu území, vliv na veřejnou infrastrukturu a na její hospodárné využívání“, (zákon č. 183/2006 Sb.).

ÚSES je dle definice MŽP vzájemně provázaný soubor přírodně blízkých ekosystémů, přirozených nebo pozměněných. Vytváření ÚSESU se váže k zákonu č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. ÚSES může vyjadřovat plochy a koridory na místní, regionální a nadregionální úrovni. Jednotlivé úrovně ÚSESU jsou vymezovány v územních plánech a zásadách územního rozvoje. Plochy a koridory bývají součástí přírodních ploch, které nepřipouští výstavbu např. rodinných domů nebo budování inženýrských sítí.

2.2 Cestovní ruch

Další část diplomové práce se zaměřuje na cestovní ruch a geografii cestovního ruchu, kdy v úvodu se budeme věnovat jejich definici a vymezení. V souvislosti vlivu cestovního ruchu na přírodní prostředí budou stručně popsány jednotlivé problémy např. emise, eroze (Pásková 2014). V neposlední řadě bude tato část zaměřena na ekoturismus, jeho definici a principy na kterých je založen, a zmíněny budou některé konkrétní environmentálně šetrné formy cestovního ruchu.

Cestovní ruch nabízí širokou škálu individuálních a kolektivních aktivit., které jsou úzce spjaty s pojmem volný čas, avšak definice jednotlivých pojmů bývají často nejasné a těžce uchopitelné. Nelze tedy najít přesnou definici pro tento pojem, neboť každá z nich by mohla upřednostňovat nebo naopak podhodnocovat jednotlivé aktivity a činnosti s cestovním ruchem spojené. Cestovní ruch zasahuje do několika oborů, a tak i z tohoto důvodu neexistuje jednoznačná definice, ale pro každý obor specifická. Cestovní ruch se vzájemně ovlivňuje s geografii, ekologií, ekonomikou a sociologií (Klapka 2006, Pásková 2014, Fennell 2008). Definice cestovního ruchu z výkladového slovníku CR od Páskové a Zelenky, je CR popsán jako „*souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně – správních aktivit (politika CR, propagace CR, regulace CR, mezinárodní spolupráce apod.) a reakce místní komunity a ekosystému na uvedené aktivity*“, (Pásková, Zelenka, 2002).

V souvislosti s rozvojem cestovního ruchu vznikaly na konci 20. století organizace na státní a mezinárodní úrovni. Mezi nejznámější organizaci patří *Světová*

organizace cestovního ruchu (World Tourism Organization) dnes nesoucí název *UNWTO (United Nations World Tourism Organization)*, tato mezinárodní organizace mj. podporuje udržitelný CR a v roce 1991 definoval CR následovně „*Cestovní ruch je činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší, než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě*“. V Evropě nese totožnou funkci organizace *ETC (European Travel Commission)*, v České republice byla MMR založena organizace *Czech Tourism*, (Beránek, 2013).

Obor geografie definuje CR z hlediska pohybu a pobytu obyvatel, a to v návaznosti na obvyklé prostředí člověka. Od migračního pohybu se tento pohyb liší vratností, resp. cykličností Pohyb člověka v souvislosti s cestovním ruchem se váže na pojem amenitní migrace, kdy je člověk cíleně motivován příjemným prostředím, (Pásková 2014). Počátky geografie cestovního ruchu lze datovat do 30. let 20. století, a to v souvislosti s rozvojem rekreace a možnosti využití volného času, nejzásadnější práce z počátečního období pochází z německy mluvících zemí. Největší rozmach cestovního ruchu nastal po druhé světové válce, kdy byla geografie cestovního ruchu zavedena jako samostatná vědní disciplína, výzkumné otázky byly orientovány především na ekonomickou stránku cestovního ruchu. Na přelomu 60. a 70. let se v oboru začaly uplatňovat matematické a statistické metody, v roce 1972 vznikla pracovní komise „Geografie cestovního ruchu“, ta se zaměřovala na mezinárodní průzkumy. Od 80. let do současnosti se cestovní ruch dynamicky rozvíjí, na vzestupu je zejména mezinárodní cestovní ruch, který se mj. zaměřuje na rozvojové země, avšak s rozvojem souvisí dopad vlivu cestovního ruchu na životní prostředí, otázka této problematiky je rovněž na vzestupu, (Toušek a kol., 2008).

Jedním z hlavních předmětů, kterými se zabývá geografie CR, je přírodní rekreační potenciál. Jedním ze základních přírodních rekreačních zdrojů je reliéf. Reliéf lze posuzovat z hlediska makroformy a mikroformy a váže se s ním nespočet aktivit spojených s cestovním ruchem (zimní sporty, tj. lyžování a dnes čím dál tím populárnější skialpinismu, z letních sportů turistika a horolezectví). Dalším významným zdrojem je vodstvo, např. jezero, moře, řeka. Hydrologické podmínky jsou jedny z nejzásadnějších pro vysokou intenzitu rekreačních pobytů a turistických proudů. Klima je jedním z dalších činitelů, kdy v letním období je důležitá teplota vzduchu, sluneční svit, naopak v zimním období je to intenzita sněhových srážek a teplota pod bodem

mrazu. Posledním činitelem je biosféra, která svou rozmanitostí a unikátností bývá častým cílem turistů, mezi takové cíle řadíme chráněné krajinné oblasti a národní parky, (Toušek a kol., 2008, Mirvald, 1994).

Další část této práce se zaměřuje na aktivity spojené s cestovním ruchem, které mohou negativně ovlivňovat přírodní prostředí. Analýza turistického znečištění přírodního prostředí probíhá v dlouhodobém měřítku. Negativní ovlivnění přírodního prostředí však není způsobeno pouze cestovním ruchem, ale pojí se také s ostatními ekonomickými odvětvími. Další dopady na přírodní prostředí jsou vyvolané pouze částečně cestovním ruchem, hovoříme o činnostech, které s cestovním ruchem souvisí, např. doprava. Cestovní ruch působí negativně na přírodní prostředí přímo a nepřímo, (Pásková 2014).

Jedním ze zásadních negativních vlivů jsou emise, které lze definovat jako proces uvolňování látek do ovzduší. Cestovní ruch a emise spolu souvisejí v dopravě (letecká, silniční), v provozu center a podniků, kdy je CR přímým zdrojem emisí. Nepřímým zdrojem je v průběhu budování a provozování zařízení, které s CR souvisejí. V lokalitách s vyšší intenzitou počtu turistů, resp. návštěvníků může docházet k znečišťování vody (např. pláže v blízkosti turisticky atraktivních vodních ploch, znečištění vodního toku odpadky, ale také znečištění podzemních vod za účelem hnojení golfových hřišť), na znečištění a poškození půdy má vliv např. komunální odpad, (Pásková, 2014).

Eroze je definována jako proces, kdy dochází k trvalému poškození a narušení přírodního povrchu. Souvislost CR s erozí je např. při poškozování cest, kdy dochází k sešlapování a prohlubování. Tento jev můžeme zaznamenat zejména v okolí atraktivních památek. S erozí také souvisí horolezectví, výstavba infrastruktury CR. Jedním z druhů eroze ve volné přírodě jsou sešlapy, ty jsou zapříčiněny intenzivním pohybem lidí, a to po nezpevněných cestách. Sešlapy dochází k trvalému poškození přirozeného vegetačního pokryvu, míra sešlapu je jedním z indikátorů pro pozorování vlivu CR na přírodní prostředí, (Pásková 2014).

Zavlečení nepůvodních druhů je jedním z dopadů na přírodní prostředí, které si často turisté či návštěvníci ani neuvědomují. K zavlečení dochází přenosem např. semen rostlin, drobných živočichů na obuvi návštěvníků, oblečení a v jídle. S touto problematikou však souvisí i úmyslné zavlečení nepůvodních druhů, kdy dochází

k cílenému rozptylu rostlin a živočichů za účelem atraktivnějšího a originálnějšího působení lokality, bývá typické např. pro parky, obory. Dalším příkladem jsou botanické a zoologické zahrady, kde dochází ke kontrolovanému zavlečení nepůvodních druhů. Jedním z dopadů tak může být snižování diverzity, (Pásková 2014).

K dalším problémům patří úmyslné poškozování přírodního prostředí, do těchto problémů spadá také poškozování skalních útvarů např. grafity nebo vrypy, ale také sběr rostlin, živočichů, hornin a nerostů. Poškozování přírodních hodnot se značně liší v rozvinutých a rozvojových zemích. V rozvinutých zemích se nejčastěji jedná o individuální neohleduplnost, v rozvojových zemích lidé poškozují přírodu za účelem finančního obnosu, jedním z případů může být cílené lovení zvěře pro výrobu exotických suvenýrů, které pak prodávají turistům, (Pásková 2014).

Vzestup cestovního ruchu pozitivně ovlivňuje rozvoj regionů a posiluje jejich ekonomiku, avšak je také jednou z hrozeb degradace přírodního prostředí. Rozšířením cestovního ruchu může paradoxně docházet k devastaci předpokladů jeho samotného rozvoje, a to zejména negativním ovlivněním krajiny, vody a ovzduší. Spojení udržitelného rozvoje a cestovního ruchu lze pojmut jako uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu, tak aby byly zohledněny hodnoty přírodních a kulturních atraktivních míst a aby tato místa nebyla ohrožena neuspokojením budoucích generací (Indrová, 2010).

Holistická definice:

„Cestovní ruch, kdy aktivity a služby poskytované návštěvníkům a vlastní aktivity návštěvníků ovlivňují ŽP, místní komunitu a biosféru jako celek pouze v takové míře a kvalitě, která neobnovitelně negativně nemění globální ani lokální ŽP, místní komunitu a biosféru jako celek a neomezuje tak možnost využití cestovním ruchem a další antropogenní využití destinace v budoucnosti, stejně jako funkce biosféry“, (Indrová, 2010).

S udržitelným cestovním ruchem se pojí ekoturismus, který lze definovat jako šetrnou formu cestovního ruchu, odehrává se v prostředí vzácných ekosystémů, přičemž negativní dopad na životní prostředí je velmi nízký. Definice ekoturismu stejně jako udržitelného rozvoje nejsou jednoznačné a můžeme se setkat s několika variantami. Definice z výkladového slovníku CR od Páskové a Zelenky zní *„Ecoturismus je forma CR, jejíž účastníci jsou motivováni využitím chráněných výtvarů přírody tak, aby nebyly*

cestovním ruchem narušovány“, (Zelenka, Pásková, 2012), Světová organizace cestovního ruchu definuje udržitelný cestovní ruch jako „formu cestovního ruchu, která zohledňuje své současné i budoucí dopady a to jak environmentální, ekonomické a sociální a zabývá se potřebami účastníků CR, návštěvníků, hostitelů a životního prostředí, jako součástí CR“, (UNWTO.ORG, 2021).

V roce 2002 byla vydána publikace *Ecotourism* pro Světový summit OSN pro životní prostředí (UNEP) v Quebecu. Dle této publikace je ekoturismus založen na následujících principech:

- minimalizovat negativní dopady na přírodu a kulturu, které mohou trvale poškodit dotčenou destinaci,
- poučit návštěvníky o důležitosti ochrany přírody,
- zdůraznit význam odpovědného podnikání a spolupráce s místními úřady a lidmi na plnění místních potřeb a poskytování přínosů pro ochranu přírody,
- přímé výnosy na ochranu a správu přírodních chráněných oblastí,
- zdůraznit potřebu územního členění regionálního cestovního ruchu a plánů řízení návštěvníků určených buď pro regiony, nebo pro přírodní oblasti, které mají být změněny na ekologické destinace,
- zdůraznit využití základních a environmentálních studií v oblasti životního prostředí a také dlouhodobých monitorovacích programů pro přístup a minimalizaci dopadů,
- usilovat o maximalizaci ekonomického přínosu pro hostitelskou zemi, místních podnikatelů a komunit, zejména pro lidi žijící v přírodních a chráněných oblastech nebo v jejich zázemí,
- usilovat o to, aby rozvoj cestovního ruchu nepřekročil sociální a environmentální limity přijatelné změny stanovené výzkumnými pracovníky ve spolupráci s místními obyvateli,
- spoléhat se na infrastrukturu, která byla vyvinuta v souladu s životním prostředím, minimalizovat využívání fosilních paliv, chránit místní

rostliny a divokou zvěř a mísit je s přírodním a kulturním prostředím, (Wood, 2002).

Mezi formy cestovního ruchu, které lze považovat za šetrné k přírodnímu prostředí patří ekoturistika v chráněných lokalitách a venkovská turistika zahrnující vesnickou turistiku, agroturistiku, ekoagroturistiku a chataření a chalupaření. V posledních letech je častěji oblíbená agroturistika, jedná se o formu CR, která se soustřeďuje na venkov, a to na farmy či jiná zemědělská stavení. Turista má možnost stát se součástí chodu farmy, případně jen získávat informace o hospodaření na venkově. Během volného času, kdy turisté na farmě pobývají mají rovněž možnost navštívit přírodní prostředí v okolí, (Kolektiv autorů, 2006). Další environmentálně šetrnou formou CR je hipoturistika, ta spojuje rekreaci a jízdu na koni.

3 Metodika a rešerše literatury

3.1 Metodika výzkumu

Analýza vlivu člověka na krajinu ve vybraném území probíhala na základě získaných dat o počtu návštěvníků Prachovských skal za období 2011 – 2020 od společnosti J.M. Schlik s.r.o., strukturovaného rozhovoru s panem Dominkem Feštrelem, ředitelem společnosti, správcem PR Prachovské skály a potomkem rodu Schliků. Problematika vlivu cestovního ruchu v oblasti Jinolických rybníků byla analyzována na základě získaných dat o počtu ubytovaných za rok 2019 a 2020 od provozovatele kempu – Chatový tábor Jinolice. Oblast Prachovských skal a Jinolických rybníků byla dále zkoumaná na základě terénních průzkumů a vlastních poznatků. Problematika zvyšující se zástavby rodinnými domy v obci Brada – Rybníček byla zkoumána na základě dat ČSÚ, terénních průzkumů, historických leteckých snímků a vlastních poznatků získaných z pracovní praxe referenta na Odboru územního plánování a rozvoje města při Městském úřadě Jičín.

3.2 Rešerše literatury

Diplomová práce se zaměřuje na udržitelný rozvoj a cestovní ruch, a tak byla pro tuto práci využita literatura věnující se těmto tématům. Ze zahraničních zdrojů byly použity publikace od autorů Wood 2002; Fennell 2008. Od českých autorů práce čerpala z publikací: Pásková 2014, Pásková a Zelenka 2012; Klapka 2006; Nováček 2010; Moldan 1996; Indrová 2010; Beránek 2013; Mirvald, 1994; Toušek a kol., 2008. Pro část diplomové práce zaměřenou na charakteristiku území byly hlavním zdrojem informací publikace od autorů: Sedláček a kol. 2010; Mackovčín a kol. 2002; Demek a kol. 2014 a Jareš 2020. Dalším zdrojem dat a informací se staly koncepční dokumenty, dokumentace o posuzování vlivu na životní prostředí I/35 Turnov – Úlibice, plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Český ráj, strategie rozvoje globálního geoparku UNESCO Český ráj 2020-2030, Územně analytické podklady správního obvodu obce s rozšířenou působností Jičín a Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje. Výše uvedené zdroje byly doplněny internetovými, např. UN.ORG, UNWTO.ORG, AOPK ČR, ČSÚ, CENIA, MŽP.

4 Charakteristika širšího okolí Prachovských skal

Širší okolí Prachovských skal je situováno v severní části okresu Jičín téměř na rozhraní Královéhradeckého a Libereckého kraje. Část území náleží do velkoplošného zvláště chráněného území Chráněná krajinná oblast Český ráj, která byla vyhlášena v roce 1955, v území jsou také lokalizovaná maloplošná zvláště chráněná území – přírodní rezervace a přírodní památky.

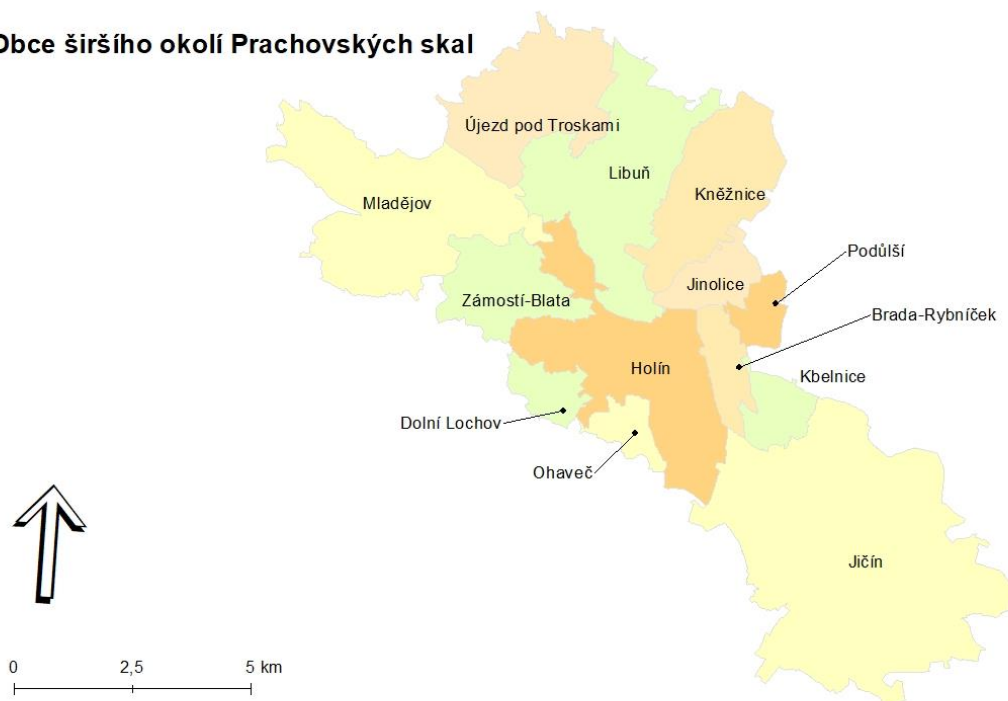
Obrázek 2: Vymezení širšího okolí Prachovských skal (ARC ČR 500, vlastní zpracování)

Geomorfologicky území náleží do české vysočiny, soustavy česká tabule, podsoustavy české tabule a celku Jičínská pahorkatina s nejvyšším vrcholem Sokol 563 m n. m. (Demek a kol., 2014). Dle geomorfologického členění (Sedláček a kol., 2010) se dále území nachází v podcelku Turnovská pahorkatina, okresku Vyskeřská vrchovina, Prachovské skály dále v podokresku Prachovská pahorkatina a v části Prachovské skály.

Širší okolí Prachovských skal je vymezeno následujícími obcemi: Brada – Rybníček, Dolní Ločov, Holín, Jičín, Jinolice, Kbelnice, Kněžnice, Libuň, Mladějov, Ohaveč, Podůlší, Újezd pod Troskami a Zámostí – Blata. Největší obcí je Jičín, který má více než 16 000 obyvatel a soustředí se zde nejvíce služeb, ubytovacích zařízení a dalších zařízení spojených s cestovním ruchem v dané oblasti, např. městské informační centrum.

Město Jičín je jedním z největších v zázemí CHKO Český ráj a je nazýváno vstupní branou do Českého ráje. Ve vymezeném území je hlavním centrem, kam obyvatelé ostatních obcí dojíždějí do zaměstnání, školy a za potřebnými službami.

Obce širšího okolí Prachovských skal

Obrázek 3: Obce širšího okolí Prachovských skal (ARC ČR500, vlastní vypracování)

Vybrané území okolí Prachovských skal je především v letním období jedním z hlavních turistických cílů na Jičínsku, v Královéhradeckém kraji a bývá také hlavním cílem zahraničních turistů. Jednou z nejvíce navštěvovaných lokalit jsou Prachovské skály, Jinolické rybníky a samotné město Jičín. Prachovské skály a jejich nejbližší okolí, které se rozléhá na území obcí Brada – Rybníček, Holín, Jinolice, Libuň, Mladějov a Záměstí – Blata, se nachází v chráněné krajinné oblasti Český ráj, která se mimo oblast Prachovských skal dělí na další dvě oblasti, a to oblast okolí Hruboskalska až téměř po Mnichovo Hradiště a Sobotku a okolí Turnova a Malé Skály.

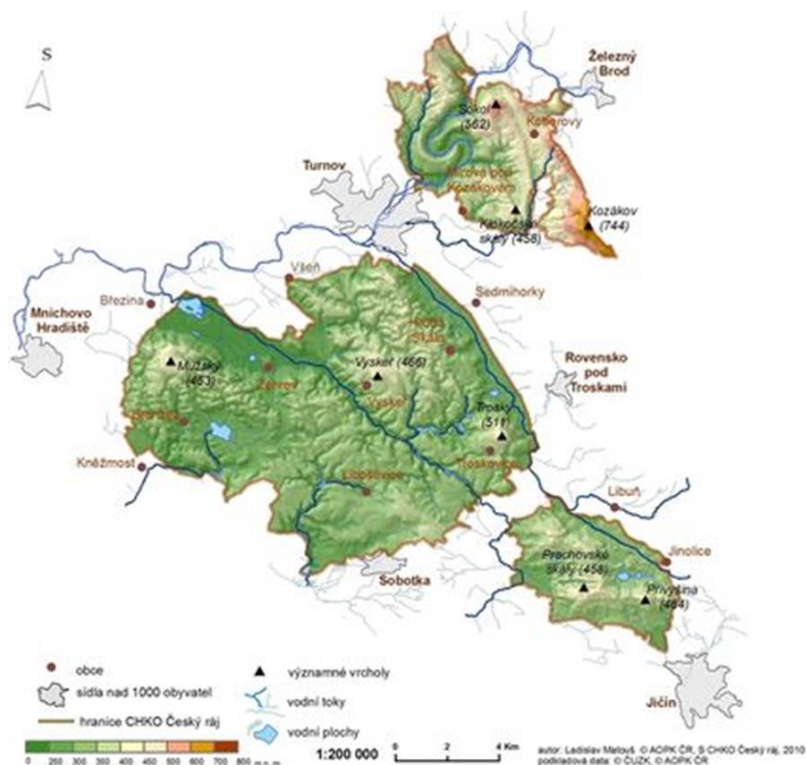
Prachovské skály jsou zpřístupněny návštěvníkům od začátku dubna do konce října, kdy fungují vstupní pokladny. Prachovské skály jsou však přístupné celý rok, a to neoficiálními vstupy i mimo turistickou sezónu. Jinolické rybníky jsou navštěvovány v letních měsících, kdy je možné využít rybníky Oborský a Němeček k rekreaci ve zdejších kempech. Město Jičín je významné zejména odkazem Albrechta z Valdštejna, za jehož období vlády zde bylo přestavěno dnes Valdštejnovo náměstí se zámek

a zámeckým parkem, dále se Valdštejn proslavil tzv. barokně komponovanou krajinou, která je dodnes v okolí města Jičín udržována, lipová alej a Valdštejnská lodžie.

4.1 Fyzickogeografická charakteristika

Prachovské skály a jejich zázemí náleží do české křídové pánve, hlavní dominantou v této oblasti jsou kvádrové pískovce. „*Tento pískovcový fenomén je významný z následujících aspektů: 1. tvoří základ výrazného makro – i mikroreliéfu krajiny, 2. v hydrogeologii jako kolektor podzemních vod, 3. kvalitní sklářská surovina*“, (ČGS, 2021a). Území a jeho geologický vývoj byl ovlivněn také terciální vulkanickou činností, nejznámějším pozůstatkem je vrchol Zebín. Prachovské skály jsou utvářeny křídovými sedimenty, do kterých pronikají nefelinické bazanity a olivnické nefelinity. Kvádrovcové pískovce byly rozrušeny zvětráváním do typických geomorfologických tvarů, tzn. skalní věže, skalní rokle, škrapy.

Území širšího okolí Prachovských skal náleží do celku Jičínské pahorkatiny, podcelku Turnovské pahorkatiny, okrsku Vyskeřské vrchoviny, podokrsku Prachovské pahorkatiny a části Prachovské skály. Mezi nejvyšší vrcholy vymezeného území patří Přivýšina 464 m n. m., Velká hora 456 m n. m., Velká Svinčice 451 m n. m. a Zebín 399 m n. m.

Obrázek 4: CHKO Český ráj (AOPK ČR, 2020)

Prachovské skály jsou členité pískovcové plošiny (kuesty), jsou rozděleny soutěskami, údolními útvary, balvanitými roklemi a stržemi. Věže dosahují do výšky až 40 m a jsou omezeny systémy vzájemně kolmých puklin. Tyto systémy mají rozdílnou frekvenci, důsledkem jsou obdélníkové půdorysy skalních věží. Skalní věže se dělí do několika skupin skal a člení se do samostatných skalních měst např. Krkaviny, Starý hrádek, Nový hrádek, Krkavčí skály. Nejmnocnějším a nejrozšířenějším uskupením skal je oblast v okolí Císařské chodby (Adamovič a kol., 2002). „*Rozšiřováním puklin vznikly vertikální spáry, komíny a rozsedliny, v nich pak šikmé římsy. Na vrcholové plošině v místech počínajícího oddělování skal jsou časté sufózní závrtky.*“ (Adamovič a kol., 2002).

Z hlediska půdních typů se na větší části území nachází hnědozem modální, oglejová a luvická, v povodí vodních toků Cidliny, Javorky a Žehrovky pak fluvizem modální a glejová, v okolí Jinolických rybníků je to glej modální a pseudoglej kambický. V oblasti Prachovských skal jsou hlavními půdními typy kambizem arenická, podzol arenický a kambizem dystrická (půdy typické v oblasti skalních měst). V okolí obcí Jinolice, Kněžnice a Újezd po Troskách je vysoký výskyt pararendziny kambické a modální, ojediněle se vyskytuje černice fluvická a modální, a to rovněž na území obce Újezd pod Troskami, (ČGS, 2021b).

Vybraným územím spadajícím do povodí Labe protékají významné vodní toky, Cidlina, Žehrovka a Javorka. Cidlina pramení nedaleko vrcholu Tábor v přibližné nadmořské výšce 678 m, protéká Jičínem a nedaleko Chlumce nad Cidlinou se vlévá do Labe. V Prachovských skalách pramení řeka Žehrovka, odvodňuje téměř 80 km² CHKO Český ráj a celková plocha povodí činí 96 km². Hlavními přítoky jsou Kacanovský potok, Jordánka s Čertoryjí a Arnoštovský potok. V povodí řeky Žehrovky vznikla síť rybníků např. Vidlák, Věžák a Nebákov. Na území povodí Žehrovky zasahuje osa hlavní křídové synklinály, čímž je v této lokalitě soustředěno velké množství vodních pramenů. K dalším vodním tokům patří Javorka, která pramení nedaleko Jinolických rybníků a zároveň jimi protéká, (AOPK ČR, 2020, CITTADELLA, 2021). Vodními toky menšího rozsahu jsou Libuňka, Kbelnický potok a Holínský potok.

Ve vybraném území se nachází dvě soustavy rybníků, Jinolické rybníky (Vražda, Němeček a Oborský rybník) a Ostruženské rybníky (Ostruženský, Čeperka a Turecká), které zasahují na území obce Ohaveč a Dolní Lochoy a jsou přírodní památkou. V Jičíně je významnou vodní plochou rybník Kníže napojený na řeku Cidlinu a rybník Šibeňák,

kterým protéká Valdický potok. Na řece Cidlině je vymezena plocha pro vybudování poldru za účelem protipovodňové ochrany pro město Jičín.

Na území PR Prachovské skály se nachází vodní plocha Pelíšek, dříve využívaná jako přírodní koupaliště. Vymezené území se z větší části nachází v chráněné oblasti přirozené akumulace vod – Severočeská křída, tyto oblasti jsou chráněny vodním zákonem a platí zde přísná pravidla, v takových oblastech je zakázáno:

- *zmenšovat rozsah lesních pozemků,*
- *odvodňovat lesní pozemky,*
- *odvodňovat zemědělské pozemky,*
- *těžít rašelinu,*
- *těžít nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod,*
- *těžít a zpracovávat radioaktivní suroviny,*
- *ukládat radioaktivní odpady. (převzato z hydroekologického informačního systému VÚV TGM)*

Klima ve vybraném území je mírně teplé (MT). Město Jičín a jeho nejbližší zázemí se nachází v oblasti MT 11, dále oblast dělíme na MT9 – západní část území a MT10 – východní část území. Dle klimatických charakteristik je počet letních dnů v oblastech 40-50, 140-160 dnů s průměrnou teplotou více než 10 °C, počet mrazových dnů v oblastech MT9 a MT10 je shodně 110-160, v oblasti MT11 110-130, počet ledových dnů je shodný a to 30-40. Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více je v oblasti MT9 a MT10 100-120, MT11 90-100, (Mackovčín a kol., 2002).

Území náleží do Hruboskalského a Cidlinsko-chrudimského bioregionu. Větší část se nachází v Cidlinsko-chrudimském, v části cidlinské. V hruboskalském bioregionu převažuje biota hercynského charakteru, ve skalních městech jsou dominantní borové doubravy. Z hlediska potenciální přirozené vegetace lesa je pro oblast Prachovských skal typická buková / jedlová doubrava a brusinková borová doubrava, dále je v vybraném území zastoupena buková bučina. V oblastech skalních měst lze nalézt vřes obecný, brusinku, borůvku. Rozmanitější zastoupení druhů květeny pak nalezneme ve vlhčích oblastech (údolí potoků, stinné rokle a v blízkosti rybníků), např. na rašelinných loukách

u Oborského rybníka, kde rostou vzácné druhy rostlin jako je např. prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*). Výskyt vzácných živočichů je rovněž rozdílný v prostředí skalního města, kde můžeme nalézt převážně brouci a ptáci (tesařík borový, poštolka obecná), v okolí soustav Jinolických a Ostruženských rybníků se vyskytují např. ještěrka živorodá a užovka obojková, (Mackovčín a kol., 2002).

4.2 Ochrana přírody

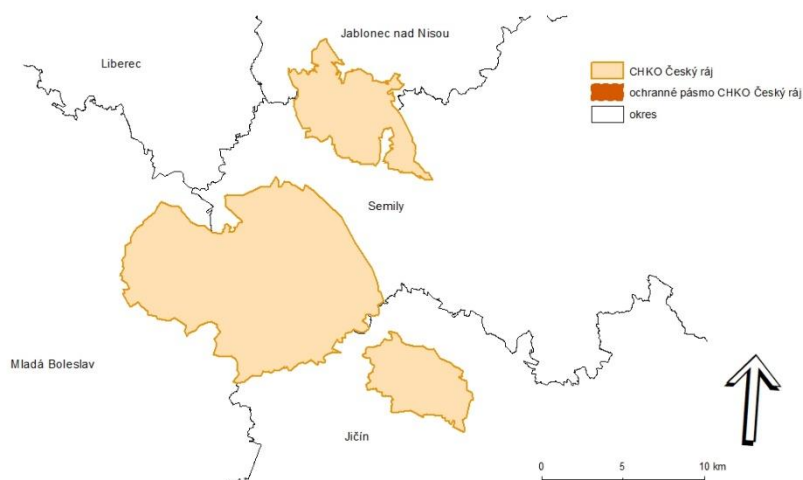
Širší okolí Prachovských skal, jak již bylo popsáno výše se z větší části nachází v CHKO Český ráj. Ve vybraném území se rovněž nachází MZCHÚ (maloplošné zvláště chráněná území), v této části diplomové práce bude stručně popsána charakteristika a předmět ochrany chráněných území. .

Chráněná krajinná oblast Český ráj, do níž spadá část vybraného území širšího okolí Prachovských skal, byla vyhlášena 1. 3. 1955. Jednalo se o první chráněné území tohoto typu na území dnešní ČR. Tehdejší území mělo rozlohu 92 km² a nacházelo se mezi městy Mnichovo Hradiště, Turnov a Sobotka. Krajina Českého ráje je harmonicky utvářena, součástí krajiny jsou pískovcová skalní města, která jsou hlavním předmětem ochrany, (AOPK ČR 2020, CITTADILLA, 2021).

V roce 1994 začala platnost zákona č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, který chráněnou krajinnou oblast definoval a následně byla vyhlášena velkoplošná území v ČR. V roce 2002 došlo k rozšíření oblasti CHKO Český ráj, a to z původní rozlohy 92 km² na 181 km². Nově vymezené území se nachází mezi městy Jičín, Sobotka, Turnov, Mnichovo Hradiště, Železný Brod a obcí Frýdštejn, součástí CHKO se stala také PR Prachovské skály. V roce 2004 byla některá z nejceněnějších míst zařazena do NATURA 2000, např. Příhrazské skály a Podtrosecké údolí, (AOPK ČR, 2020, CITTADILLA, 2021).

Rozloha CHKO je 181 km² a nachází se v ní dvě národní přírodní památky, 11 přírodních rezervací a 11 přírodních památek (AOPK ČR, 2020). Správa CHKO sídlí v Turnově a je jedním z regionálních pracovišť Liberecké oblasti AOPK ČR. (AOPK ČR, 2020)

Vymezení lokality CHKO Český ráj v rámci okresů

Obrázek 5: Vymezení CHKO Český ráj (AOPK ČR, vlastní zpracování)

CHKO Český ráj se člení na čtyři zóny ochrany přírody, tyto zóny jsou vymezeny za základě vyhlášky č. 488/2004 Sb., o vymezení zóny ochrany přírody Chráněné krajinné oblasti Český ráj (AOPK ČR, 2020).

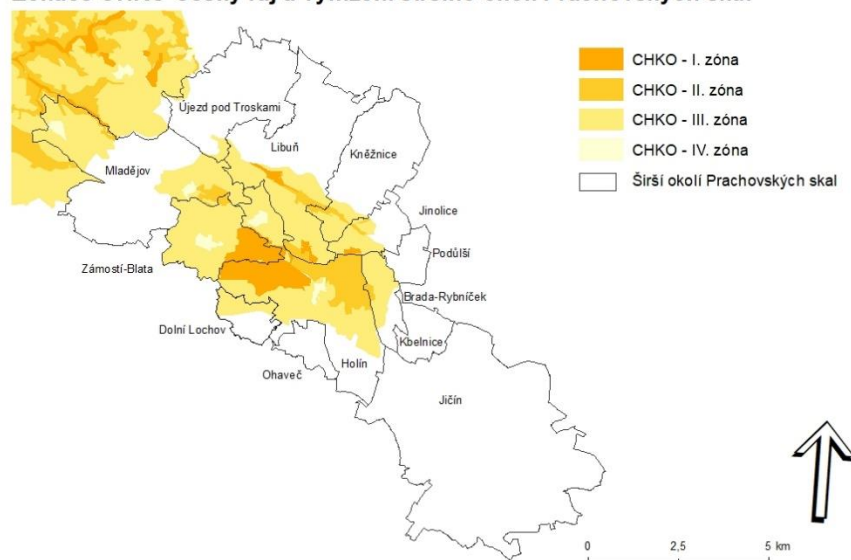
I. zóna – výskyt vzácných přírodních hodnot, především přirozených ekosystémů a bezvýznamně poškozených ekosystémů (Prachovské skály, vrchol Malá Svinčice, Oborská luka a rybník Vražda).

- II. zóna – lesní a zemědělské ekosystémy, které jsou hospodářsky využívané, místa se stálou stopou lidové architektury (okolí vrcholu Velká hora, území podél vodního toku Javorka, zřícenina hradu Brada a Rumcajsova jeskyně).

- III. zóna – ekosystémy značně ovlivněné lidskou činností, vysoká intenzita lesního a zemědělského hospodaření, rozšiřování zastavěnosti v obcích (větší část území, zahrnuje obce širšího okolí Prachovských skal – Brada – Rybníček, Záměstí – Blata)

- IV. Zóna – člověkem trvale poškozené území a území sídel (katastrální území obce Holín - Pařezská Lhota, Prachov a obce Mladějov - Střeleč).

Zonace CHKO Český ráj a vymezení širšího okolí Prachovských skal

Obrázek 6: Zonace CHKO Český ráj (AOPK ČR, vlastní zpracování)

Ve vybraném území se nachází dvě přírodní rezervace Prachovské skály a částečně Podtrosecká údolí a osm přírodních památek (viz. tab.1). Mezi významné přírodní památky, které budou popsány detailněji, patří Rybník vražda, Oborská luka a Ostruženské rybníky. V CHKO Český ráj se nachází PP Libunecké rašeliniště, PP Oborská luka a PP rybník Vražda.

Tabulka 1: Maloplošná chráněná území

Název	Území CHKO	Nadmořská výška	Rozloha (ha)	Rok vyhlášení	Předmět ochrany
	ANO/NE				
Cidlinský hřeben	NE	412-606 m	135,31	1990	přírozené lesní porosty
Libosad obora	NE	282-304 m	42,2	2013	brouk páchník hnědý
Libunecké rašeliniště	ANO	292-296 m	18,69	1990	slatinné louky, vodní tok Javorka
Na Víně	NE	323-357 m	5,47	1990	stepní stráž na opukovém podkladu
Oborská luka	ANO	296-342 m	11,81	1990	květnaté louky
Ostruženské rybníky	NE	268-290 m	67,91	1990	ochrana živočichů a rostlin
Rybník Vražda	ANO	316 m	6,27	1990	slatinné louky
Svatá Anna	NE	324-358 m	3,83	1990	dubohabřina na čedičovém vrchu
Zebín	NE	340-400 m	5,73	1990	čedičová kupa se stepními porosty

Zdroj: AOPK ČR, 2021c

Přírodní rezervace Prachovské skály

Přírodní rezervace Prachovské skály se nachází v katastrálním území Prachova, Horního Lochova, Pařezské Lhoty (obec Holín) a Blata (obec Zámostí – Blata) v nadmořské výšce v rozmezí 300–462 m o rozloze 261, 91 ha. Součástí CHKO Český ráj se stala v roce 2002 a nachází se v I. zóně. Přírodní rezervace patří mezi nejstarší v ČR, počátky ochrany jsou datovány do 20. let minulého století. V roce 1933 byla vyhlášena přírodní památkou, (AOPK ČR, 2021a).

Přírodní rezervace Podtrosecká údolí

PR Podtrosecká údolí o celkové výměře 143,04 ha částečně zasahuje do širšího okolí Prachovských skal. PR byla vyhlášena v roce 1999 SCHKO Český ráj a téměř většina rezervace je součástí evropsky významné lokality Podtrosecká údolí. Rezervace se nachází v údolí vodních toků Jordánky a Žehrovky, nachází se zde značné množství chráněných druhů rostlin a živočichů např. všivec bahenní a hlízovec Loeselův. Předmětem ochrany je rozsáhlý komplex mokřadních biotopů v údolích tvořených z kvádrových pískovců. Součástí PR je soustava rybníků, kterými protéká vodní tok Jordánka, Rokytnický rybník, Hrudka, Vidlák, Krčák, Věžický rybník, rybníky Nebákov a Podsemínský, jimi protéká vodní tok Žehrovka (AOPK ČR, 2021a).

Přírodní památka Ostruženské rybníky

Soustava Ostruženských rybníků se skládá ze třech celků (Ostruženský, Čeperka a Turecká), rybníky jsou napojeny na vodní tok Malý Porák. Přírodní památka o rozloze 67,91 ha byla vyhlášena v roce 1990 a nachází se v nadmořské výšce 268–290, (Mackovčín a kol, 2002).

Přírodní památka Rybník Vražda

Rybník Vražda je jedním z třech Jinolických rybníků (Vražda, Němeček a Oborský rybník). Přírodní památka rybník Vražda byla vyhlášena v roce 1990 a leží v nadmořské výšce 316 m o rozloze 6, 27 ha. Předmětem ochrany jsou vlhké slatinné louky a vzácné a ohrožené druhy rostlin v okolí rybníka, (Mackovčín a kol., 2002).

Přírodní památka Oborská luka

Přírodní památka Oborská luka leží v západní části Oborského rybníku, který patří k Jinolickým rybníkům, v této lokalitě jsou chráněny především vlhké květnaté louky a ohrožené druhy rostlin, (Mackovčín a kol., 2002).

Dalším předmětem ochrany jsou památné stromy, jejich evidence je vedena ústředním seznamem ochrany přírody, jenž zahrnuje stručný popis památných stromů, jejich ochranných pásem. Ve vybraném území se nachází čtyři památné stromy, v obcích Zámostí – Blata, Libuň, Ohaveč a Mladějov, (AOPK ČR, 2021c).

Tabulka 2: Památné stromy

Památný strom	Obec	Rok vyhlášení	Výška (m)	Obvod (cm)
Dub v Zámostí na návsi	Zámostí – Blata	2006	21	444
Jivanská lípa	Libuň	1999	29	460
Ohavečská lípa	Ohaveč	2008	20	342
Tis na Rovni	Mladějov	2013	14	285

Zdroj: AOPK ČR, 2021c

Ochranou přírody se rovněž zabývá *Plán péče o CHKO Český ráj*, jedná se o koncepční dokument, který vyplývá z vývoje a aktuálního stavu v CHKO, tento dokument je vydán na základě zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. V této diplomové práci se budeme zabývat lidskými činnostmi, které zejména svým negativním vlivem působí na stav přírody a krajiny v CHKO Český ráj, resp. v širším okolí Prachovských skal.

Mezi základní dlouhodobé cíle CHKO Český ráj patří např. ochrana a zachování unikátnosti skalních měst, ochrana krajinného rázu, ve kterém jsou propojeny prvky krajiny přírodní a vytvořené člověkem a zaměření na rekreační využití z hlediska principů trvalé udržitelnosti.

Kapitola 3 - Lidské činnosti ovlivňující stav přírody a krajiny

2.- Turistika, rekreace a rekreační stavby

Problematika: Rekreace na území širšího okolí Prachovských skal má zejména letní charakter, kdy jsou hlavním cílem Jinolické rybníky a jejich kempy a skalní město Prachovské skály. Mimo dotčené území je to soustava rybníků Vidlák, Věžák, Nebák a blízké okolí řeky Jizery. Hlavní trasou pro pěší je tzv. „Zlatá stezka českého ráje“, spojující Hruboskalsko s Prachovskými skálami. V PR Prachovské skály je přístup do nejatraktivnějších částí podmíněn vstupním poplatkem (popsáno podrobněji v kapitole 4.5 - Prachovské skály), dle AOPK jsou zde značné dopady vlivu turistů – sešlapy, obnažování kořenů, poškozování porostů a dochází k poškozování stezek samotných.

Mezi navrhovaná opatření patří např. umístění turistických cest mimo MZCHÚ a I. zóny CHKO, udržování stávající a navržení nové naučné stezky, budování nových

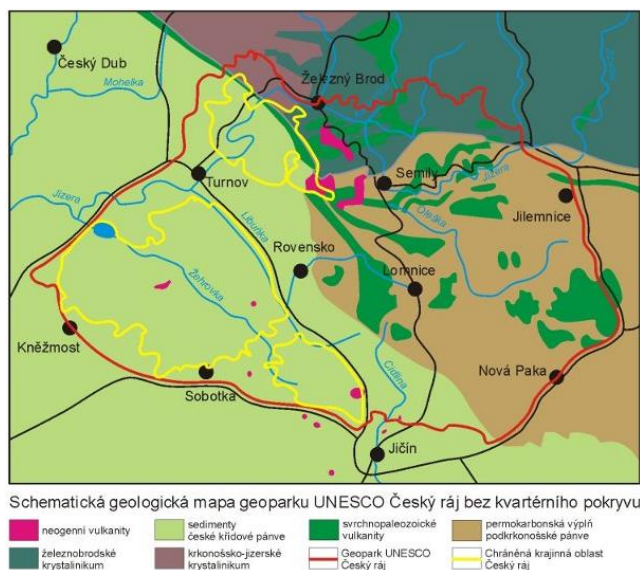
rekreačních zařízeních (tzn. kempy, tábořiště) pouze v zastavěném území obcí a zároveň pod podmínkou vyhodnocení vlivu na přírodní okolí.

3.1.2 Horolezectví

Problematika: Horolezectví na území CHKO Český ráj je možné pouze za splnění podmínek SCHKO. Praktiky horolezectví, např. používání magnézie, způsobují nenávratné poškození skalních útvarů. Na některých místech, které jsou častým cílem horolezců dochází k znehodnocení přirozeného reliéfu. V PR Prachovských skal byly některé lokality uzavřeny. V přírodní rezervaci Apolena, pro níž je charakteristický nejměkčí pískovec došlo nejen k úplnému uzavření, ale následně byly ze skalních útvarů odstraněny všechny fixní prostředky. Jedním z navrhovaných opatření k problematice horolezectví je např. častější kontrola rizikových míst prostřednictvím strážní služby a PČR.

V problematice spojené s horolezectvím jsou navrhovaná opatření zaměřena zejména na odstranění fixních prostředků ve vytižených lokalitách, zvýšit monitoring v oblasti horolezectví a zefektivnit poskytování informací o pravidlech a podmínkách spojených s horolezeckou činností.

Širší okolí Prachovských skal se nachází na území geoparku Český ráj, ten se v roce 2005 stal součástí Evropských geoparků a v roce 2015 byl začleněn jako první geopark na území ČR do soustavy Globálních geoparků UNESCO. Hodnotu geoparku si Český ráj získal rozmanitostí geologických a geomorfologických lokalit a fenoménů. Výsledkem historického vývoje stovky milionů let, kdy bylo území opakovaně zaplaveno mořem a zasaženo vlivem sopečné činnosti je dnešní rozmanitá krajina Českého ráje. Geopark Český ráj se stejně jako CHKO Český ráj nachází na území třech krajů, Královéhradeckého, Libereckého a Středočeského, celková rozloha geoparku je přibližně 700 km². Geopark Český ráj je spravován stejnojmennou neziskovou organizací, jejíž posláním je péče a ochrana území Českého ráje, (geoparkceskyraj.cz, 2021).

Obrázek 7: Schématická geologická mapa geoparku UNESCO Český ráj (GELOGY.CZ, 2021)

Dalším způsobem, jak chránit přírodní prostředí je vymezením koridorů a biocenter, ty jsou vymezeny v Zásadách Královéhradeckého kraje a dále v územně plánovací dokumentaci obcí. V okolí Prachovských skal jsou vymezeny následující územní systémy ekologické stability: 385 Prachovské skály, H003 Střelečská hůra, 1227 Ostruženské rybníky, RK 693, RK 692, K 35 MB.

Obrázek 8: ÚSES (ZÚR KHK, 2020)

4.3 Socio-ekonomická charakteristika

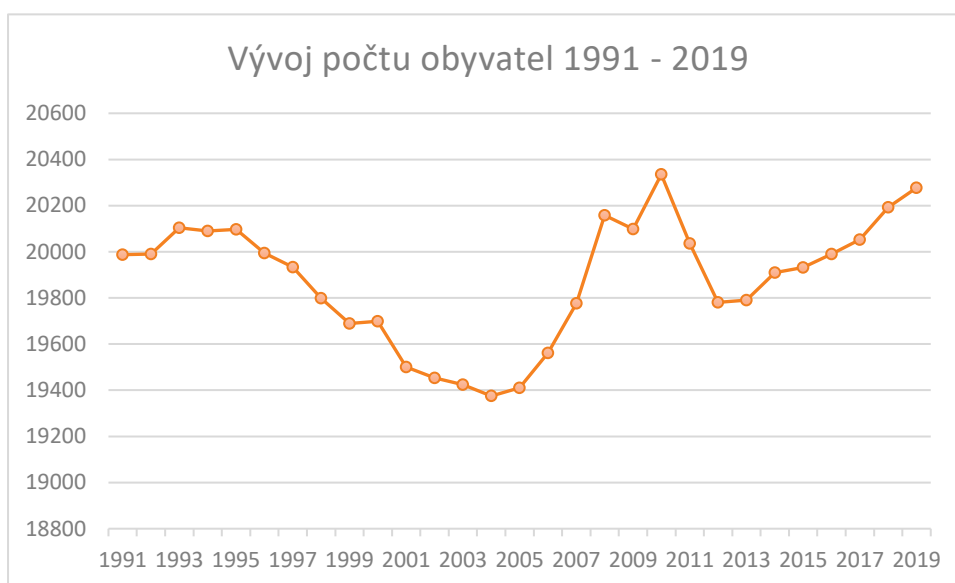
Vymezené území zahrnuje třináct obcí o celkové rozloze 90,52 km². Největší rozlohu má město Jičín 24,95 km², hlavní centrum této oblasti. Mezi rozlohou nejmenší obce patří Ohaveč (1,39 km²), Podůlší (1,38 km²), Dolní Lochov (1,58 km²), Kbelnice (1,87 km²), Brada – Rybníček (1,93 km²). Obcí s nejvyšší hustotou obyvatel je Jičín (667,35 obyv./km²) naopak nejnižší hustotu mají obce Zámostí – Blata (28,20 obyv./km²) a Dolní Lochov (28,39 obyv./km²), (ČSÚ, 2021). Součástí této diplomové práce je rovněž tabulka znázorňující podíl zemědělské a nezemědělské půdy v jednotlivých obcích, která je přílohou č. 7 a 8.

Tabulka 3: Obce – základní údaje

Obec	Počet obyvatel	Rozloha (km ²)	Hustota obyvatel (obyv./km ²)
Brada – Rybníček	161	1,93	83,38
Dolní Lochov	45	1,58	28,39
Holín	600	10,41	57,64
Jičín	16651	24,95	667,35
Jinolice	198	2,15	92,15
Kbelnice	221	1,87	117,91
Kněžnice	272	6,69	40,66
Libuň	787	10,54	74,69
Mladějov	513	12,05	42,57
Ohaveč	112	1,39	80,65
Podůlší	259	1,38	187,65
Újezd pod Troskami	334	7,56	44,15
Zámostí – Blata	124	4,40	28,20

Zdroj: ČSÚ, 2021, stav k 31. 12. 2019

Vývoj počtu obyvatel ve vybraném území je znázorněn v níže uvedeném grafu. Počet obyvatel za období 1991 – 2019, byl nejnižší mezi lety 2002 – 2005, úplně nejnižší počet byl v roce 2004 a to 19 375 obyvatel, naopak nejvyššího počtu obyvatel území dosáhlo v roce 2010 a to 20 335. V roce 2019 činil počet obyvatel 20 277 a od roku 2012 je na vzestupné tendenci, kdy v roce 2019 stoupl počet obyvatel o 496.

Obrázek 9: Vývoj počtu obyvatel 1991-2019 (ČSÚ, 2020)

Mezi vybrané demografické statistiky obyvatelstva je zařazeno rozdělení obyvatel dle věkových kategorií, 0-14, 15-64 a 65+ a dále z těchto vypočítáváme index stáří. Obec s nejvyšším relativním počtem obyvatel ve věkové kategorii 0-15 je obec Ohaveč a Dolní Lochov, naopak nejnižší hodnota byla zaznamenána pro obec Újezd pod Troskami. Nejvyšší zastoupení obyvatel ve věku 15-64 je v obci Brada – Rybníček a Kbelnice, více než 70 %. Obyvatelstvo ve věkové kategorii 65+ žije nejvíce v obci Mladějov – 23,59 %. Hodnota indexu stáří je nejnižší v obci Ohaveč (54,17) a Dolní Lochov (77,78), naopak nejvyšší je v obci Jinolice (195,45) a Újezd pod Troskami (182,50).

Tabulka 4: Počet obyvatel ve věkových skupinách

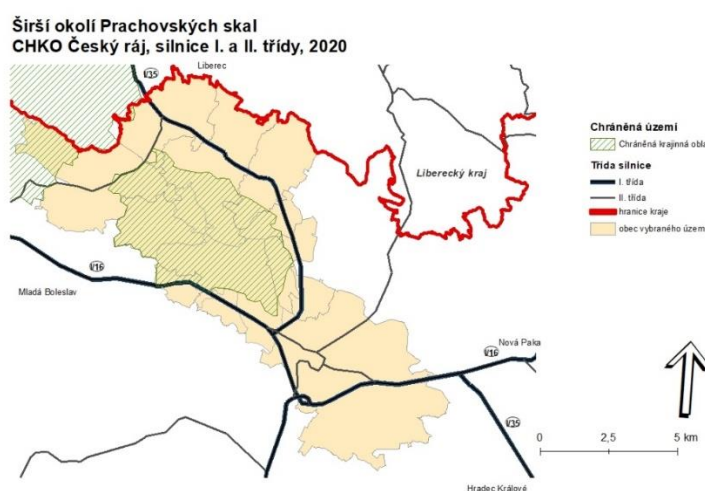
Počet obyvatel ve věkových skupinách					
Obec	Počet obyvatel	0-14 (%)	15-64 (%)	65 + (%)	Index stáří
Brada – Rybníček	161	14,91	70,81	14,29	95,83
Dolní Lochov	45	20,00	64,44	15,56	77,78
Holín	600	13,17	66,50	20,33	154,43
Jičín	16651	15,70	63,07	21,23	135,18
Jinolice	198	11,11	67,17	21,72	195,45
Kbelnice	221	14,93	70,59	14,48	96,97
Kněžnice	272	14,71	67,28	18,01	122,50
Libuň	787	16,26	64,42	19,31	118,75
Mladějov	513	15,20	61,21	23,59	155,13
Ohaveč	112	21,43	66,96	11,61	54,17

Podůlší	259	15,06	69,88	15,06	100,00
Újezd pod Troskami	334	11,98	66,17	21,86	182,50
Zámostí – Blata	124	16,94	60,48	22,58	133,33

Zdroj: ČSÚ, 2020, stav k 31. 12. 2019

Územím širšího okolí Prachovských skal prochází dvě silnice I. třídy, I/16 a I/35. Obě tyto silnice utváří jižní a jihovýchodní část obchvatu města Jičín. Silnice I/16 vede na trase Trutnov – Nová Paka – Mladá Boleslav – Mělník a v řešeném území prochází jižní částí. Silnice I/35 vede na trase Liberec – Turnov – Jičín – Hradec Králové – Lipník nad Bečvou – Valašské Meziříčí. Tato silnice je součástí mezinárodní silnice E 442 Karlovy Vary – Liberec – Olomouc – Žilina (dalnice-silnice.cz, 2019).

Silnice I/35, která prochází vybraným územím obcemi Holín, Jičín, Kbelnice, Podůlší, Jinolice, Kněžnice, Libuň a Újezd pod Troskami, je jednou z hlavních páteřních silnic na území ČR. Úsek na trase Turnov – Jičín, procházející v blízkosti CHKO Český ráj je jedním z nejvíce diskutovaných v rámci výstavby dálnice D 35. Silnice I/16 mimo město Jičín prochází obcemi Holín, Ohaveč a Dolní Lochov.

Obrázek 10: Silniční doprava ve vybraném území (ArcČR500, vlastní vypracování)

V Jičíně se střetávají dvě celostátní železniční tratě, Jičín – Nymburk (061), Turnov – Jičín – Hradec Králové (041). Dále územím prochází regionální trať Mladá Boleslav – Stará Paka (064). Zastávky železničních tratí ve vybraném území jsou mimo město Jičín, Jinolice, Libuň, Libuň zastávka, Jivany (041). Mladějov v Čechách, Hrdoňovice, Libuň a Kněžnice (064). Na celostátních tratích můžeme v odpoledních hodinách v dopravní špičce zaznamenat intervaly mezi spoji vlaků jednu hodinu, mimo

špičku dvě hodiny. Regionální tratě mají menší vytíženost a vlaky na nich jezdí pouze dvakrát až třikrát denně, (ÚAP SO ORP JIČÍN, 2020). Železniční doprava, která křižuje CHKO Český ráj, se využívá zejména v letních měsících, tehdy bývá nejsnadnějším způsobem, jak navštívit turistické atraktivity v CHKO Český ráj.

Data o veřejné dopravě byla čerpána z ÚAP SO ORP Jičín a jsou znázorněna za jednotlivé obce. Data se zaměřují na autobusové a vlakové spojení a na to, zda v jednotlivých obcích je možnost tyto služby veřejné dopravy využít. Jediná obec, kde není možnost využít služby veřejné dopravy je Brada – Rybníček, naopak je tomu v obcích Jičín, Libuň a Újezd pod Troskami.

Tabulka 5: Veřejná doprava

Obec	Autobus místní	Autobus dálkový	Vlak
Brada – Rybníček	ne	ne	ne
Dolní Ločov	ano	ano	ne
Holín	ano	ne	ne
Jičín	ano	ano	ano
Jinolice	ano	ne	ano
Kbelnice	ano	ne	ne
Kněžnice	ano	ne	ano
Libuň	ano	ano	ano
Mladějov	ano	ne	ano
Ohaveč	ano	ne	ne
Podúlsí	ano	ne	ne
Újezd pod Troskami	ano	ano	ano
Zámostí – Blata	ano	ne	ne

Zdroj: ÚAP SO ORP Jičín, 2020

Území širšího okolí Prachovských skal je z hlediska návštěvnosti vytížené zejména v letním období, s tím souvisí typy hromadných ubytovacích zařízení, turistům se nabízí možnost ubytování v hotelech, apartmánech, chatách, avšak nejvytíženějšími ubytovacími zařízeními jsou kempy. Nejvíce kempů se nachází u Jinolických rybníků (Autocamp Jinolice, Chatový tábor Jinolice a Eden Jinolice) nebo v jejich zázemí (Kemp AZ).

Tabulka 6: Hromadná ubytovací zařízení

	Hotel	Apartmány	Penziony priváty	Chaty rekreační střediska ubytovny	Kempy
Obec					
Brada – Rybníček	1 - Filip	-	1	1	-
Dolní Ločov	-	-	-	-	-

Holín	2 - Pod šikmou věží, Parkhotel Skalní město	2	4	6	-
Jičín	7 - např. U krále, Paříž	8	13	9	Rumcajs
Jinolice	-	-	-	1	Autocamp Jinolice, Chatový tábor Jinolice
Kbelnice	-	-	-	-	-
Kněžnice	-	-	-	-	Camping Český ráj
Libuň	-	-	2	2	Eden Jinolice
Mladějov	-	-	-	5	Kemp Zelené údolí
Ohaveč	-	-	1	-	-
Podůlší	-	1	1	-	Kemp AZ
Újezd p. Troskami	-	-	-	-	-
Zámostí – Blata	-	-	2	1	-

Zdroj: ÚAP SO ORP Jičín, 2020

4.4 Vyhodnocení územních podmínek – ÚAP SO ORP Jičín

ÚAP SO ORP Jičín – aktualizace č. 5, byly vypracovány v roce 2020, jejich pořizovatelem je Město Jičín, Odbor územního plánování a rozvoje města Městského úřadu Jičín. Jednou z částí ÚAP je vyhodnocení udržitelného rozvoje v jednotlivých obcích, které je níže v této kapitole přepracováno a vyhodnoceno pro obce vybraného území.

Pro vyhodnocení udržitelnosti rozvoje obcí byla využita metoda na základě indikátorů, které se vztahují k environmentálnímu, ekonomickému a sociálnímu pilíři. Níže jsou uvedeny jednotlivé pilíře a k nim vztahující se indikátory, jejich popis a hodnocení z hlediska UR. Pro každou obec ve vybraném území jsou následně jednotlivé pilíře vyhodnoceny, (ÚAP SO ORP Jičín, 2020).

Tabulka 7: Ekonomický pilíř

Ekonomický pilíř		
Indikátor	Popis	Hodnocení z hlediska UR
Míra ekonomické aktivity	Počet ekonomických subjektů / počet obyvatel * 100- k 31. 12. 2019	≥ 25,4 (údaj za kraj) = dobrý stav
Podíl nezaměstnaných osob dosažitelných	Údaj od ČSÚ k 31. 12. 2019	≤ 2,9 (údaj za ČR) = dobrý stav
Vyšší dopravní dostupnost (silnice I. třídy, II. třídy, železnice)	SI + SII + Ž = X (k 30. 8. 2019)	X ≥ 1 = dobrý stav
Existence brownfields	Ano / ne (k 30. 8. 2019)	Ano = špatný stav
Existence infrastruktury pro CR	Ano / ne	Ano = dobrý stav

Zdroj: ÚAP SO ORP Jičín, 2020

Tabulka 8: Environmentální pilíř

<i>Environmentální pilíř</i>		
<i>Indikátor</i>	<i>Popis</i>	<i>Hodnocení z hlediska UR</i>
Míra plánovaného růstu zastavěného území	Vyjadřuje míru extenzifikace rozvoje. Jde o poměr zastavitelných ploch vůči ploše zastavěné - k 30. 8. 2019	$\geq 0,25$ (průměr za ORP) = špatný stav
Koeficient ekologické stability	Poměr ekologicky stabilních ploch a ekologicky nestabilních ploch dle KN - k 31. 12. 2019	≥ 1 = dobrý stav
Výskyt rizikových jevů	Výskyt ano / ne	Ano = špatný stav
Lesnatost	Podíl lesů na území obce – k 31. 12. 2019	$\geq 33 \%$ (průměr ČR) = dobrý stav
Existence ekologické likvidace podzemních vod	Ano – ne (k 30. 8. 2019)	Ano = dobrý stav

Zdroj: ÚAP SO ORP Jičín, 2020

Tabulka 9: Sociální pilíř

<i>Sociální pilíř</i>		
<i>Indikátor</i>	<i>Popis</i>	<i>Hodnocení z hlediska UR</i>
Vývoj obyvatelstva 2015/2021	Počet obyvatel 2015 / počet 2001*100	≥ 100 je dobrý stav
Index stáří	Počet obyvatel 65 a více let / počet obyvatel do 14 let * 100	≥ 125 (údaj za ČR) = špatný stav
Saturace základní školskou vybaveností	MŠ + ZŠ 1.st + ZŠ 2.st. = X	$X \geq 1$ = dobrý stav
Dopravní obslužnost obce	Místní autobusové linky + dálkové autobusové linky + železnice = X	$X > 1$ = dobrý stav
Dokončené byty 2006 – 2013 na 100 obyvatel	byty 06-15 / počet obyvatel *100	$\geq 2,23$ (údaj za kraj) = dobrý stav

4.4.1 Ekonomický pilíř

Tabulka 10: Ekonomický pilíř – vyhodnocení

	Míra ekonomické aktivity		Míra nezaměstnanosti		Vyšší dopravní dostupnost		Existence brownfields		Existence infrastruktury pro CR		Celkové hodnocení
Obec	S	H	S	H	S	H	S	H	S	H	H
Brada – Rybníček	42,9	+	0,89	+	0	-	ne	+	ano	+	+
Dolní Lochov	24,4	-	0	+	1	+	ne	+	ne	-	-
Holín	35	+	1,49	+	1	+	ne	+	ano	+	+
Jičín	27,2	+	1,48	+	3	+	ano	-	ano	+	+
Jinolice	20,7	-	3,76	-	2	+	ne	+	ano	+	+
Kbelnice	25,8	+	1,97	+	1	+	ne	+	ne	-	+
Kněžnice	29	+	0	+	2	+	ne	+	ano	+	+

Libuň	26,4	+	1,72	+	2	+	ne	+	ano	+	+
Mladějov	25,1	-	1,64	+	2	+	ne	+	ano	+	+
Ohaveč	19,6	-	1,37	+	1	+	ne	+	ano	+	+
Podůlší	31,7	+	0,54	+	2	+	ne	+	ano	+	+
Újezd pod Troskami	27,2	+	3,98	-	3	+	ne	+	ne	-	+
Zámostí – Blata	33,1	+	0	+	0	-	ne	+	ano	+	+

Zdroj: ÚAP SO ORP Jičín, 2020

Dle indikátorů vybraných pro hodnocení ekonomického pilíře ve vybraném území jsou všechny obce celkově hodnoceny kladně, mimo obec Dolní Lochov. Nedostatkem pro tuto obec je nízká míra ekonomické aktivity a absence infrastruktury pro CR. Naopak nejlépe hodnocené obce Holín, Kněžnice, Libuň a Podůlší byly ve všech indikátorech hodnoceny kladně. Nejlépe kladně hodnoceným indikátorem je existence brownfields, který je lokalizován pouze ve městě Jičín. Naopak nejhůře hodnoceným indikátorem byla míra ekonomické aktivity, která byla celkem u čtyřech obcí pod hodnotou 25,4, což je celkový průměr za SO ORP Jičín.

4.4.2 Environmentální pilíř

Tabulka 11: Environmentální pilíř – vyhodnocení

	Míra plánovaného růstu zastavěného území		Koeficient ekologické stability		Výskyt rizikových jevů		Lesnatost		Existence ekol. Likvidace odpadních vod		Celkové hodnocení
	S	H	S	H	S	H	S	H	S	H	
obec	S	H	S	H	S	H	S	H	S	H	H
Brada – Rybníček	0,6	-	1,68	+	ano	-	33,5	+	ne	-	-
Dolní Lochov	0,36	-	0,57	-	ano	-	11	-	ano	+	-
Holín	0,24	+	1,24	+	ano	-	42,6	+	ne	-	+
Jičín	0,35	-	0,27	-	ano	-	4,8	-	ano	+	-
Jinolice	0,18	+	0,37	-	ano	-	4,7	-	ne	-	-
Kbelnice	0,54	-	0,38	-	ano	-	0	-	ano	+	-
Kněžnice	0,2	+	0,82	-	ano	-	24,2	-	ne	-	-
Libuň	0,17	+	0,77	-	ano	-	15,1	-	ano	+	-
Mladějov	0,17	+	0,84	-	ano	-	25,9	-	ne	-	-
Ohaveč	0,85	-	0,31	-	ne	+	0	-	ne	-	-
Podůlší	0,08	+	0,23	-	ne	+	0,9	-	ne	-	-
Újezd pod Troskami	0,14	+	0,33	-	ano	-	2,4	-	ne	-	-
Zámostí – Blata	0,28	-	2,87	+	ano	-	51,1	+	ne	-	-

Zdroj: ÚAP SO ORP Jičín, 2020

Hodnocení environmentálního pilíře je kladné pouze pro obec Holín. Mezi nejvýznamnější problémy řadíme zejména nízký podíl plochy lesa v obcích, a to v Kbelnici, Podůlší a Ohavči naopak nejvyšší podíl je v Újezdě pod Troskami a Holíně. Dalším problémem je výskyt rizikových jevů a neexistence ekologické likvidace odpadních vod. Obce s největším podílem negativně hodnocených indikátorů jsou Dolní Lochov, Jičín, Jinolice, Kbelnice, Kněžnice, Mladějov, Ohaveč a Újezd pod Troskami. Nejlépe vyhodnoceným indikátorem je míra plánovaného růstu zastavěného území, negativně byly ohodnoceny pouze obce Dolní Lochov, Jičín a Libuň.

4.4.3 Sociální pilíř

Tabulka 12: Sociální pilíř – vyhodnocení

Obec	Vývoj obyvatelstva (2019/2010)		Index stáří (2019)		Saturace základní školskou vybaveností		Dopravní obslužnost obce		Dokončené byty 2010 - 2019 / 100 obyv.		Celkové hodnoce- ní
	S	H	S	H	S	H	S	H	S	H	
Brada – Rybníček	123	+	95,8	+	0	-	0	-	8,7	+	+
Dolní Lochov	96	-	77,8	+	0	-	2	+	2,2	-	-
Holín	101	+	154,4	-	0	-	2	+	4,2	+	+
Jičín	99	-	135,2	-	3	+	3	+	1	-	-
Jinolice	121	+	195,5	-	1	+	3	+	2	-	+
Kbelnice	116	+	97	+	0	-	1	-	5,9	+	+
Kněžnice	105	+	122,5	+	1	+	2	+	5,5	+	+
Libuň	98	-	118,8	+	1	+	3	+	2,2	-	+
Mladějov	109	+	155,1	-	1	+	2	+	2,1	-	+
Ohaveč	145	+	54,2	+	0	-	1	-	4,5	+	+
Podůlší	102	+	100	+	0	-	1	-	2,3	+	+
Újezd pod Troskami	100	+	182,5	-	0	-	3	+	0,9	-	-
Zámostí – Blata	101	+	133,3	-	0	-	1	-	4	+	-

Zdroj: ÚAP SO ORP Jičín, 2020

Dle indikátorů hodnocení sociálního pilíře dopadlo hodnocení negativně pro obce Dolní Lochov, Jičín, Újezd pod Troskami a Zámostí – Blata. Nejvíce špatného hodnocení za jednotlivé obce z indikátorů má „saturace základní školskou vybaveností“, tu najdeme pouze v obcích Jičín, Jinolice, Kněžnice, Libuň a Mladějov, přičemž v obcích Jinolice, Kněžnice a Mladějov jsou to pouze mateřské školy. Nejlépe vyhodnoceným indikátorem je vývoj obyvatelstva, který má negativní hodnocení pouze v obcích Dolní Lochov, Jičín a Libuň.

Tabulka 13: Kompletní vyhodnocení územních podmínek

Územní podmínky				Vyváženost vztahu územních podmínek pro UR území		Kategorie
Obec	pro příznivé životní prostředí (Z)	pro hospodářský rozvoj (H)	pro soudržnost společenství obyvatel území (S)	dobrý stav	špatný stav	2020
Brada – Rybníček	-	+	+	H,S	Z	2c
Dolní Lochov	-	+	-	H	Z,S	3b
Holín	+	+	+	Z,H,S,	Žádné	1
Jičín	-	+	+	H,S	Z	3b
Jinolice	-	+	+	H,S	Z	2c
Kbelnice	-	+	+	H,S	Z	2c
Kněžnice	-	+	+	H,S	Z	2c
Libuň	-	+	+	H,S	Z	2c
Mladějov	-	+	+	H,S	Z	2c
Ohaveč	-	+	+	H,S	Z	2c
Podůlší	-	+	+	H,S	Z	2c
Újezd pod Troskami	-	+	-	H	Z,S	3b
Zámostí – Blata	-	+	-	H	Z,S	3b

Zdroj: ÚAP SO ORP Jičín, 2020

V celkovém vyhodnocení územních podmínek jsou výsledky podmínek řazeny do kategorií vymezených dle dobrého a špatného stavu v jednotlivých pilířích. Do kategorie 1 (celkově nejlepší hodnocení, kdy ve špatném stavu nejsou žádné územní podmínky) je zařazena pouze obec Holín. Do kategorie 3b jsou zařazeny obce Újezd pod Troskami a Zámostí – Blata, územní podmínky jsou v těchto obcích z celého území nejhorší. Nejvíce obcí spadá do kategorie 2c, kdy jsou ve špatném stavu pouze územní podmínky pro příznivé životní prostředí, které vycházely z vyhodnocení environmentálního pilíře.

4.5 Prachovské skály

Prachovské skály jsou jedním z nejunikátnějších skalních měst na území nejen ČR ale také celé Střední Evropy. Jak již bylo zmíněno výše, nachází se v CHKO Český ráj a utvářejí přírodní rezervaci. V této části diplomové práce bude popsána příroda Prachovských skal, turistika a dějiny skalního města. K zajímavostem Prachovských skal patří to, že spadají pod vlastnictví rodu Schliků.

Geologické podmínky skalního města utváří nespočet přírodních stanovišť, na nichž lze posuzovat jak pozitivní, tak negativní vliv člověka. Ve skalním městě rozlišujeme suchá a vlhká stanoviště. Na suchých stanovištích lze nalézt vzácné druhy

roślin a živočichů, jež nevyžadují vysokou vláhu, jsou to např. lišejníky, břízy a borovice. V PR se nachází reliktní borovice, které mohou být staré až stovky let, místa jejich výskytu jsou pod přísnou ochranou. Vlhká stanoviště se vyznačují větším zastoupením rostlinných společenstev kromě kaprad'ovitých porostů se zde nachází porosty brusinek a borůvek, (prachovskeskaly.com, 2021).

Box 1: Dějiny rodu Schliků a jejich současné působení

Už z konce 14. století je datována první zmínka o rodě Schliků. Rodina Schliků se stala významnou zásluhou Kašpara Schlika, který pracoval ve službách krále Zikmunda, který ho povýšil do stavu šlechtického, dříve byli členové rodiny Schliků vojáci, bojovníci či vzbuřenci. Ve 30. letech 15. století získal Jindřich Schlik hrad Bassano Chebsko a Loketsko, (Mašek, 1992 s. 148). Dalším proslaveným členem rodu byl v 16. století Albrecht Schlik, který bojoval proti Turkům a za jeho vlády došlo k rozšíření území v západních Čechách, rod získal např. město Sokolov a Jindřichovice a založili horní město Jáchymov. Na Jičínsko se tento rod dostal začátkem 17. století, a to působením Jindřicha Schlika, který se jako jediný usadil po třicetileté válce ve Východních Čechách, na zámku v Jičíněvsi nedaleko Jičína. V polovině 17. století se Jindřich Schlik usídlil na Kopidlenském zámku, (Mašek, 1992).

V roce 1948 po politickém dění v tehdejší Československé republice byl rodu Schliků zabaven majetek, a to lesy o rozloze větší než 1600 ha jejichž součástí bylo také území Prachovských skal, rybníky o přibližné rozloze 100 ha, pole o rozloze 120 ha a několik desítek budov. V roce 1992 byl majetek rodu navrácen, a to na základě rozhodnutí Okresního pozemkového úřadu Jičín. V roce 1992 rovněž vzniká společnost J. M. Schlik. Po roce 1989 byl správcem Prachovských skal KČT, v roce 1999 tuto roli převzala společnost J.M. Schlik s.r.o.

Rodová sídla Schliků na území dnešního SO ORP Jičín: Česov, Bartoušov, Drštěkryje, Hubojedy, Chyjice, Jičíněves, Keteň, Kopidlno, Samšina, Slatiny, Staré Hradky, Staré Místo, Střevač, Šlikova Ves, Veliš, Vesec, Vokšice. Majetkem rodu je dnes zámek Jičíněves a Vokšice, (historickaslechta.cz, 2021).

Na Jičínsku jsou v současné době dvě větve rodu Schliků. Schlikové pod něž spadá území Prachovských skal sídlí na zámku ve Vokšicích, kde rovněž působí jejich společnost J.M Schlik s.r.o. Majitelkami pozemků a nemovitostí jsou dcery Zikmunda Arnošta Schlika (1916–1988) Margareta a Ilona a jejich sestřenice Helena Schliková. Druhá větev rodu Schliků působí na zámku v Jičíněvsi, obhospodařuje lesy a rybníky v okolí, zde sídlí společnost Schlikovský dvůr s.r.o.

Společnost J. M. Schlik s.r.o. se věnuje třem hlavním oborům, obhospodařuje přibližně 1100 ha lesů, s tím souvisí těžba dřeva a údržba lesů. Dále společnost obchoduje se dřevem, které vytěží a skoupí a poslední činností společnosti je správa území Prachovských skal.

Správcem Prachovských skal je pan Dominik Feštr, potomek rodu Schliků a ředitel společnosti J.M. Schlik s.r.o. Společnost J.M. Schlik s.r.o. v souvislosti se správou a údržbou Prachovských skal zaměstnává 30 pracovníků, na začátku turistické sezóny a v letních měsících navíc najímá brigádníky. Zaměstnanci pracují na pokladnách,

vyvážejí a sbírají odpad a případně opravují poškozená místa (zábradlí, schodiště). Na začátku turistické sezóny v jarním období zaměstnanci společnosti opravují cesty, zábradlí, schody, prořezávají větve, aby byl pohyb návštěvníků ve skalách bezpečný.

Mimo společnost J.M. Schlik s.r.o. působí v Prachovských skalách správce přírody Miloš Zeman a Spolek ochránců přírody Prachov. V turistické sezóně v letních měsících prochází územím policejní hlídky, ty kontrolují správné chování nejen návštěvníků, ale také horolezců. Strážce přírody CHKO Český ráj, který provádí dohled v PR Prachovské skály má následující povinnosti a oprávnění: kontrola dodržování předpisů zejména provozního řádu, řešení přestupků s možností pokuty až ve výši 5000 Kč a spolupracuje s Policií ČR při obchůzkové činnosti na území PR Prachovské skály.

Při vstupu do Prachovských skal návštěvníci musí zaplatit vstupní poplatek. Vstupné nebylo zavedeno rodinou Schliků po roce 1989, ale už v období 60 – 70. let. Výtěžek ze vstupného směřuje společnosti a ta následně finance investuje do potřebných oprav v Prachovských skalách, např. opravy zábradlí, schodiště. V posledních letech byla nejvýraznější investicí společnosti kanalizace, která vede z Parkhotelu Skalní město směrem k Turistické chatě a Pelíšku. V budoucnosti by společnost chtěla zainvestovat do vybudování parkoviště, problémem je načasování této akce.

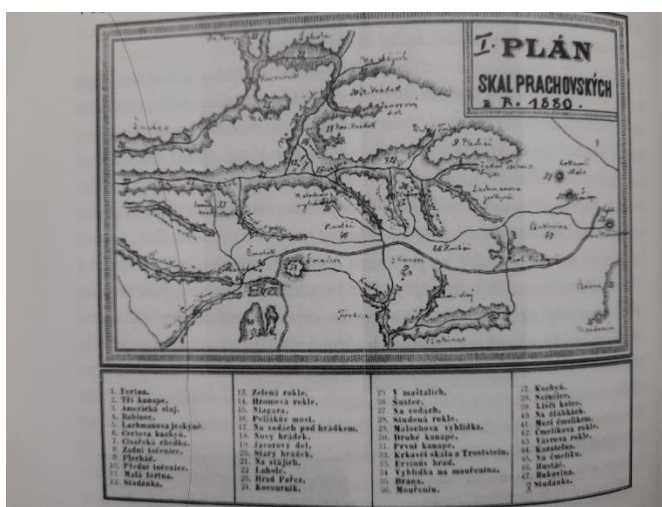
Celodenní poplatek za vstup do skal platí návštěvníci od začátku března do konce října. V letních měsících se vstupní poplatek platí na třech místech, vstup na Prachově – horní pokladna, vstup u Turistické chaty – dolní pokladna a vstup u Parkhotelu Skalní město – budka (označení těchto míst jsou v tabulkách o počtu návštěvníků, které jsou přílohou č. 1). Dále jsou uvedeny ceny vstupného.

- Základní vstupné 90 Kč
- Rodinné vstupné tj. 2 dospělí a 2 děti 230 Kč
- Snížené vstupné tj. děti, studenti, senioři, invalidé 50 Kč
- Poplatek za psa 10 Kč, (prachovseskaly.com, 2020).

4.5.1 Turistika v Prachovských skalách podkapitolu ponechat

Počátky turistiky v Prachovských skalách se datují na začátek 19. století. Jedním z prvních významných návštěvníků byl rakouský císař František I 29. 6. 1813. V souvislosti s návštěvou Františka I. byla pojmenovaná mohutná rokle, dnes známá jako Císařská chodba. O první propagaci Prachovských skal se zasloužil Antonín Marek

z Libuně, který ve svých člancích nabádal k navštívení Prachovských skal. Prachovské skály jsou od počátku 19. století spojené s Jičínským gymnáziem (dnes Lepařovo). Profesori gymnázia se zaměřovali na průzkumy a mapování Prachovských skal, např. Antonín Maloch prováděl archeologické průzkumy v okolí Starého hrádku. Ředitel gymnázia František Lepař spolupracoval s hrabětem Ervínem Schlikem na vyznačení tras a umístění nápisů pro lepší orientaci. Samotné vyznačování tras pak probíhalo za pomoci studentů Jičínského gymnázia, ti se také podíleli na vypracování prvního průvodce a mapy skalního města, (Jareš, 2020).

Obrázek 11: První plán Prachovských skal (Jareš, 2020)

S rozvojem turistiky také souvisela výstavba ubytovacích zařízení a občerstvení. Dodnes nejznámější je Turistická chata (dále jen TCH) Prachov. TCH Prachov se nachází nedaleko jednoho ze vstupů do Prachovských skal a její historie je úzce spjata s objevováním Prachovských skal v druhé polovině 19. stol. V místech, kde dnes stojí TCH, nechal v roce 1886 hrabě Ervín Schlik vybudovat lesní restauraci, která byla v roce 1921 zbořena.

Dalšími zařízeními byl pension Společenstva v Horním Lochově, vystavěn v roce 1901, od roku 1927 nese název Všečekův pension. Na Prachově vznikla Krýšova restaurace a pension Český ráj, který mj. během druhé světové války sloužil jako ubytovna pro německou mládež Hitlerjugend, v 80. letech objekt vyhořel a nikdy nebyl obnoven. V roce 1935 byl vystavěn Parkhotel Skalní město, který dodnes slouží jako ubytovací zařízení, (Jareš, 2020).

Na počátku 20. let 20. století zakoupil Klub českých turistů pozemky v blízkosti bývalé lesní restaurace a nechal zde postavit turistickou chatu. Roubená chata byla

vystavěna dle podkladů architektů Vlčka a Machoně. Po roce 1930 KČT nechal rozšířit chatu téměř do dnešní podoby, pověřeným architektem se stal pan Ing. Stejskal.

TCH Prachov spadá pod území obce Zámostí – Blata a mimo restauraci slouží také jako ubytovací zařízení, kapacita turistické chaty je 40 lůžek (KČT, 2021). V letním období je turistická chata cílem nejen turistů, ale konají se zde také kulturní akce. Za období jaro/ léto v roce 2020 se v místě, které je obklopeno skalami konalo více než patnáct kulturních akcí, převážně se jednalo o hudební koncerty (chata-prachov.cz, 2020).

Mezi nejzajímavější místa Prachovských skal patří Císařská chodba, hrad Pařez. Ervínův hrad – vyhlídka a bývalé přírodní koupaliště Pelíšek. Koupaliště Pelíšek vzniklo v údolí zvaném *Na Vodách* na soutoku tří potoků a nachází se přibližně 300 m od TCH. Stavba začala v roce 1937, koupaliště bylo dostavěno a napuštěno v červenci roku 1938. Koupaliště má přibližně tvar obdélníka o rozměrech v průměru 70 x 30 m. Přehradní zeď měří včetně základů 6 m na výšku a na délku 35 m. Hloubka koupaliště je v rozmezí 50 cm – 3 m. Koupání v Pelíšku je dnes zakázané, (Jareš, 2020).

V Prachovských skalách mohou turisté využít dva značené turistické okruhy, malý a velký, správci skal se rovněž snaží udržovat bezbariérové turistické cesty. Návštěvníci Prachovských skal se musí řídit provozním řádem, ten je stanoven jak z hlediska bezpečnosti návštěvníků, tak udržitelnosti PR. Provozní řád je zveřejněn na internetových stránkách správy Prachovských skal a rovněž je u místen u vstupu do skal (příloha č. 2).

4.5.2 Horolezectví

Na počátku 20. století byly Prachovské skály cílem horolezců z oblasti Česko-Saského Švýcarska, po nichž nese název skalní věž – Drážďanská. Lezecký kroužek Prachov byl založen v roce 1907 (prachovskeskaly.com, 2020). 4. října v roce 1907 horolezci Josef Kubín a Josef Hendrych zdolali věže Modlitba a Mnich. V polovině 20. let 20. století začal největší rozmach horolezectví v této oblasti, která byla cílem mnoha horolezeckých klubů z celého území tehdejšího Československa (např. horolezci z Prahy, Plzně a Hradce Králové). Lezecký kroužek Prachov je činný dodnes (prachovskeskaly.eu, 2020).

Lezecký kroužek Prachov byl ve své historii několikrát zrušen a následně obnoven, příčinou byly zejména složité politické situace 20. století. K poslední obnově

kroužku došlo v roce 1997 zásluhou jičínských horolezců, paradoxně se tak kroužek stává nejmladším členem českého horolezeckého svazu, avšak s bohatou historií, (Jareš, 2020).

Dle rozhodnutí SCHKO je aktivita horolezců povolena v období 1. 4. – 31. 10. Lezení je možné pouze ve vybraných oblastech. Horolezci mohou do skal jen po předložení průkazu Českého horolezeckého svazu, nebo po předložení Průkazu horolezce pro vstup do Prachovských skal, který lze získat v infocentru u Turistické chaty (prachovskeskaly.com, 2020).

Horolezci se musí řídit pravidly, která byla stanovena SCHKO v roce 2016:

- Zákaz lezení po mokré/vlhké skále
- Zákaz lezení s magnéziem a chemickými prostředky pod hrozbou pokuty až 5000 Kč
- Nutnost udržovat pořádek při lezení a v blízkosti skal
- Vždy se prokázat platným členským průkazem

V roce 2015 vešel v platnost provozní řád, kterým se musí horolezci rovněž řídit, ten stanoví mimo pravidel zmíněných výše podmínku účastnit se pravidelné jarní brigády a zaplatit roční poplatek pro vstup do skal (300 Kč), (prachovskeskaly.com, 2020).

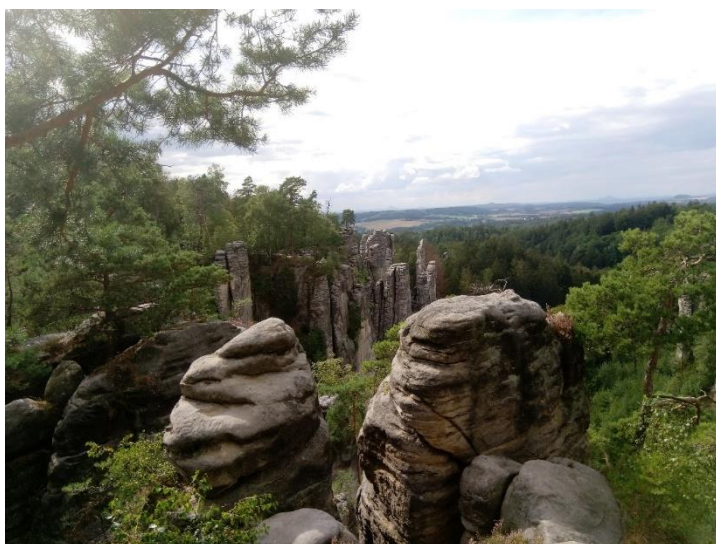
Pravidly, jak se ve skalách chovat se také zabývá český horolezecký svaz. Pravidla lezení se zaměřují nejen na bezpečnost horolezců, ale také na ochranu přírody. Horolezecký svaz dále zveřejňuje seznam skal, na které je možné lézt. V Prachovských skalách je to celkem jedenáct oblastí, Babinec, Hrdoňovice, Hromová rokle, Krkavčí skály, Lahole, Peřezská Lhota, Přivýšina, Skalní město, skály v okolí Starého hrádku a Nového hrádku, U Ervínova hradu a nad koupalištěm a U Mouřenína, (horosvaz.cz, 2021).

Lezecký kroužek Prachov pořádá v Prachovských skalách tradiční akce. *24 hodin lezení v Prachovských skalách* se koná na začátku srpna a akce je založena na principu, že přihlášené dvojice hlavním úkolem během 24 hodin vylézt na co nejvíce skalních věží. Účastníci soutěže získávají body dle náročností cest na jednotlivé skalní věže. Další akcí je *Memoriál Ilji Špitálského a Vládi Charouska*, který se pravidelně koná poslední listopadový víkend, (lkp.cz, 2021).

Prachovské skály nejsou jen turistickou atraktivitou, ale také se s nimi pojí kultura a tradice. Každoročně se v Prachovských skalách natáčí 2 – 4 filmy, a to jak z české,

tak ze zahraniční produkce. Počátky filmování v Prachovských skalách lze datovat k roku 1924. V roce 1927 byl firmou Elektrafilm Praha natočen snímek *Jičín – východisko do Českého ráje*, ve 30. letech byla pak zfilmována *Zlatá stezka Českého ráje*. Mezi filmy, které se ve skalách natáčely patří např. *Život v ráji* z roku 1969 z novějších snímků *Tenkrát v ráji* (Jareš, 2020).

K tradičním každoročním akcím spojeným s Prachovskými skálami patří Pochod Českým rájem – Putování za Rumcajsem, akce organizována KČT ve spolupráci s Městem Jičín. V rámci pochodu bývá vymezeno několik tras o různé délce, některé pak směřují do Prachovských skal. Další tradiční akce se pořádá na Štědrý den, kdy se skupina nadšenců chodí koupat do bývalého přírodního koupaliště Pelíšek. Mimo akce organizované na TCH se zde konají i koncerty vážné hudby, které organizuje společnost J.M. Schlik s.r.o.

Obrázek 12: Prachovské skály (vlastní průzkum, 2020)

5 Environmentální problémy

V oblasti Prachovských skal řadíme mezi nejzávažnější problém, který negativně ovlivňuje životní prostředí, cestovní ruch. Na cestovní ruch se váže velké množství aktivit a služeb, které se v přírodní prostředí projevují. V Prachovských skalách se problém týká vysokého počtu turistů a horolezců, v oblasti Jinolických rybníků pak problém souvisí s vytížeností ubytovacích zařízení (kempů) a vysoký počtem návštěvníků, jejichž cílem je návštěva Jinolických rybníků z důvodu konání hudebních koncertů či dalších akcí podobného typu.

Dalším problémem souvisejícím s činností člověka je hospodaření s lesy, těžba písků nebo stále se rozrůstající zástavba obcí, čímž dochází k narušení krajiny v území. S činností člověka souvisí také problém dopravy, konkrétně vybudování nové silnice I. třídy S5, která nahradí současnou I/35 a ovlivní krajinný ráz v zázemí CHKO Český ráj. V následující části diplomové práce budou analyzována data a informace o výše zmíněných environmentálních problémech.

5.1 Cestovní ruch

Mezi cestovním ruchem a s ním spojenými aktivitami nejvíce negativně ovlivněná místa patří Prachovské skály a Jinolické rybníky. V této části diplomové práce budou na základě získaných dat a vlastních poznatků z terénních průzkumů analyzována a vyhodnocena data o počtu návštěvníků Prachovských skal a dalších turistických aktivit ve vybraném území a o počtu ubytovaných v kempu Chatový tábor Jinolice.

5.1.1 Návštěvnost Prachovských skal

Zpoplatnění vstupného do Prachovských skal se sice týká období od začátku března do konce října, ale oblast je přístupná celoročně. Návštěvnost Prachovských skal dle dat získaných od společnosti J.M. Schlik s.r.o. je analyzována za období 2011 – 2020, (viz. tabulka č. 14, podrobnější data o návštěvnosti za jednotlivé roky jsou přílohou č. 1).

Hlavním problémem spojeným s vysokou návštěvností je především neukázněnost návštěvníků, kdy se pohybují mimo vyznačené trasy, přelézají zábradlí na vyhlídkách, dnes zejména z důvodu získání ideální fotografie, přičemž však riskují svůj život. K největším problémům patří pohazování odpadků a nedopalků. Někteří návštěvníci rovněž úmyslně poškozují pískovcové skály, ryjí do nich nápisy, v horších případech je posprejují barvami. Jedna z takových afér se v Prachovských skalách stala

v srpnu v roce 2018, kdy neznámý vandal úmyslně poškodil pískovcový masiv. Opatření, jak takovým incidentům zabránit, jsou informační tabule s poučením, jak se ve skalách chovat, pravidelné procházení tras zaměstnanci správy Prachovských skal a ochráncem přírody, avšak s ohledem na rozlohu PR Prachovských skal a na počty návštěvníků je především na každém z nich, aby se ve skalách choval slušně, zodpovědně a záměrně skalní útvary nepoškozoval.

V níže uvedené tabulce a grafu je uveden počet návštěvníků od roku 2011. Od této doby každoročně přibývá počet návštěvníků, nižší počet než v předchozím roce, byl pouze v roce 2012 a 2020. Nejvíce návštěvníků přijíždí o letních prázdninách, úplně nejvyšší měsíční počet návštěvníků byl v roce 2020. Návštěvnost v roce 2020 byla nejnižší od roku 2016, avšak byla ovlivněna opatřeními spojenými s koronavirovou pandemií, vliv pandemie na návštěvnost se stal jedním z témat rozhovoru s panem Dominikem Feštem. Z důvodu nařízení krizového štábu města Jičín došlo k uzavření Prachovských skal (nebyly v provozu poklady, služby a u vstupů byly umístěny cedule, které označovaly zákaz vstupu, avšak lidé i přes tato opatření Prachovské skály navštěvovali). Počet návštěvníků, kteří zaplatili vstupné do skal je tak evidován až od května. V červnu byl zaznamenán nejnižší počet návštěvníků od roku 2014, hlavním důvodem byla absence školních zájezdů, které v červnu každoročně do Prachovských skal míří v rámci školních pobytů či výletů. V červenci byl naopak zaznamenán od roku 2011 nejvyšší měsíční počet návštěvníků, hlavním důvodem tak vysoké návštěvnosti bylo upřednostnění dovolené na území ČR před zahraničními destinacemi. Další odlišností v návštěvnosti byla absence zahraničních návštěvníků, kteří míří do Prachovských skal individuálně nebo v rámci organizovaných zájezdů.

V roce 2021 je návštěvnost Prachovských skal opět ovlivněna opatřeními spojenými s pandemií koronaviru. Od začátku měsíce března zůstávají uzavřené pokladny, avšak turistů se v Prachovských skalách zejména o víkendech pohybuje nespočet.

Tabulka 14: Návštěvnost Prachovských skal 2011 – 2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Březen	x	x	x	1399	x	3235	131	1430	1590	X
Duben	7498	5874	3275	7527	6288	5173	7465	13347	13492	X
Květen	10220	11869	9497	12083	15452	14169	16531	19409	15521	15647
Červen	12898	12852	12061	15219	16397	15717	18170	17332	20916	13793
Červenec	33918	34268	34530	32634	40239	46427	45872	45337	46248	51547

Srpen	33328	35774	34602	36072	39891	44557	44111	40540	46161	45510
Září	12487	11168	9218	8765	13068	14840	12603	15647	13353	15456
Říjen	6755	3834	6623	7130	7328	8417	7325	9477	12123	9253
Celkem	117104	115639	109806	120829	138663	152535	152208	162519	169404	151206

Zdroj: J. M. Schlik s.r.o.

5.1.2 Návštěvnost turistických atraktivit v širším okolí Prachovských skal

Návštěvnost Prachovských skal a dalších turistických atraktivit v zájmovém území je analyzována dle dat spolku Sdružení Český ráj. Sdružení Český ráj (SČR) byl založen na začátku 90. let, dnes se jedná o zapsaný spolek, jehož hlavním cílem je spolupráce měst, obcí a neziskového a soukromého sektoru. Spolupráce si klade za cíl vytváření turisticky atraktivního regionu, respektujícího historické a přírodní dědictví. SČR se zaměřuje na marketingové aktivity, spolupracuje se zástupci Královéhradeckého, Libereckého a Středočeského kraj a dále také s CzechTourism, SČR vydal koncepční dokument *Strategický plán Sdružení Český ráj na období 2020–2030*, ten navazuje na *Střednědobý plán trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu v Českém ráji 2012–2017*.

Spolek SČR vydává každoročně data o návštěvnosti turisticky atraktivních míst v Českém ráji. Do této analýzy nejsou zahrnuta pouze místa v CHKO, ale také turistické atraktivity nacházející se v zázemí CHKO. Pro analýzu jsou určena místa z Královéhradeckého (dále jen KHK), Libereckého a Středočeského kraje. Z okolí Prachovských skal je v této analýze celkem devět turistických atraktivit.

- Muzeum přírody Český ráj – Prachov, Holín
- Prachovské skály
- Valdštejnův palác – Jičín
- Regionální muzeum a galerie – Jičín
- Rumcajsova ševcovna – Jičín
- Rumcajsův svět Radka Pilaře – Jičín
- Synagoga Jičín
- Valdická brána – Jičín
- Valdštejnova lodžie – Sedličky, obec Jičín

Mimo území KHK se monitoring počtu návštěvníků zaměřuje na další významná místa. Nejvíce navštěvovaným místem Středočeského kraje bývá pravidelně Škoda Auto Muzeum v Mladé Boleslavi. V Libereckém kraji jsou to Bozkovské dolomitové jeskyně

a hrad Valdštejn, avšak je nutné zmínit, že se monitoring týká pouze zpoplatněných míst. Mezi další turisticky nejvíce navštěvovaná místa se řadí např. Hruboskalsko, Suché skály a Drábské světničky.

V níže uvedené tabulce je uveden počet návštěvníků hlavních turistických cílů v zázemí CHKO Český ráj na území KHK za období 2012 – 2019. Nejvíce navštěvovaným místem je Zámecký resort Dětenice a Prachovské skály. Ve vybraném území širšího okolí Prachovských skal jsou dále nejvíce navštěvované turistické cíle ve městě Jičín, např. Rumcajsova ševcovna a Rumcajsův svět Radka Pilaře, Valdická brána.

Tabulka 15: Návštěvnost turistických cílů a památek v Českém ráji

Návštěvnost turistických cílů a památek v Českém ráji a jeho okolí na území KHK za období 2012-2019								
Turistická atraktivita	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Galerie JQV Na Špejcharu	800	506	700	510	540	403	451	540
Hrad Kost	49000	58163	69496	70594	81200	83609	76774	72524
Městské muzeum a Suchardův dům Nová Paka	11531	x	10865	8204	10745	11609	14893	14686
Muzeum F. Šrámka	383	224	258	487	450	426	321	928
Muzeum přírody Český ráj	5520	5697	5265	5903	5654	5330	5427	5222
Muzeum Železnice	x	x	x	1965	2075	2366	2044	2310
Památník Foerstrova rodu	500	400	420	300	800	x	800	800
Prachovské skály	110000	105000	120000	138000	152000	15200	162500	169500
Prohlídka Valdštejnova paláce	585	490	482	509	606	133	161	197
RMaG Jičín	26981	19322	19853	26692	16099	16043	25429	18152
Rumcajsova ševcovna	1100	12000	15500	18000	25000	26000	23000	14321
Rumcajsův svět Radka Pilaře	22308	19221	16935	19028	18873	15134	13108	14853
Staré Hradky	103000	105000	124000	127000	14300	147500	14400	145000
Synagoga Jičín	2500	2623	2991	3129	x	2798	x	2532
Zámecký resort Dětenice	195000	87123	152870	221874	238347	239617	242521	265719
Zámek Humprecht	30102	30749	30818	33853	32992	33087	33000	33150
Valdická brána	14000	15000	13800	16000	23000	24500	24000	24000
Valdštejnova lodžie	4096	4177	6364	10354	12636	15573	24496	18338
Válečné muzeum	2000	x	x	x	x	x	2000	1800

Zdroj: Sdružení Spolek Český ráj

5.1.3 Jinolické rybníky – „Mácháč“ Českého ráje

Jinolické rybníky patří k těm místům Českého ráje, které bývají zejména v letních měsících zahlcené turisty a rekreanty. Jak bylo zmíněno výše, jedná se o soustavu třech rybníků – Vražda, Němeček a Oborský. U rybníku Němeček se nachází kemp Chatový tábor Jinolice, u Oborského rybníku kemp Eden Jinolice a Autocamp Jinolice – veřejné tábořiště. Kempy umožňují ubytování ve vlastních zařízeních, pronajímatelných chatkách, a nebo je zde možnost umístit celoročně vlastní karavan. Jinolické rybníky bychom mohli přirovnat k „Mácháči“ Českého ráje. V letních měsících provozovatelé kempů organizují

hudební koncerty, zábavy a srazy milovníků motorek harley. Jinolice však nejsou jenom cílem turistů, ale také místní obyvatelé rádi zavítají na zmíněné hudební zábavy a koncerty. V kempech u Oborského rybníka můžeme narazit na několik stánků s rychlým občerstvením, půjčoven šlapadel a dalších zařízení, které s pobytem v kempu u vody souvisí.

Obrázek 13: vyznačení Jinolických kempů (mapy.cz, vlastní zpracování)

V další části této kapitoly budou analyzovány data o počtu ubytovaných v kempu – Chatový tábor Jinolice, tento kemp byl častým místem terénního průzkumu a data o počtu ubytovaných byla získána od provozovatele kempu.

Celková návštěvnost kempu – Chatový tábor Jinolice v roce 2019 a 2020

Za období 2019 a 2020 byla analyzována data o vytíženosti kempu Chatový tábor Jinolice. Kemp nabízí možnosti ubytování od května do konce září, ve vlastním zařízení (stan, auto, karavan) nebo je možnost využít ubytování v chatkách, v táboře je rovněž možnost celoročního umístění karavanu. V kempu se nachází jedna restaurace a recepce. Oproti kempům Autocamp Jinolice a Rekreační zařízení Eden lze tento kemp považovat za menší a klidnější.

Tabulka 16: Vytíženost kempu – Chatový tábor Jinolice, rok 2020

Vytíženost kempu-Chatový tábor Jinolice za rok 2020						
	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Celkem
Počet hostů- <i>tuzemci</i>	96	483	2 400	1 817	197	4 993
Počet přenocování- <i>tuzemci</i>	173	877	5 901	3 909	386	11 246
Počet hostů- <i>cizinci</i>	0	22	66	112	6	206
Počet přenocování- <i>cizinci</i>	0	32	101	203	10	346
Počet hostů celkem	96	505	2 466	1 929	203	5 199
Počet přenocování celkem	173	909	6 002	4 112	396	11 592

Zdroj: Chatový tábor Jinolice

Tabulka 17: Vytíženost kempu – Chatový tábor Jinolice, rok 2019

Vytíženost kempu-Chatový tábor Jinolice za rok 2019							
	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Celkem
Počet hostů-tuzemci	96	216	936	1 990	1 596	161	4 995
Počet přenocování-tuzemci	175	326	1 525	4 968	3 683	323	11 000
Počet hostů-cizinci	0	58	140	176	140	3	517
Počet přenocování-cizinci	0	77	292	284	244	3	900
Počet hostů celkem	96	274	1 076	2 166	1 736	164	5 512
Počet přenocování celkem	175	403	1 817	5 252	3 927	326	11 900

Zdroj: Chatový tábor Jinolice

Celkový počet návštěvníků za rok 2020 byl ovlivněn vládními opatřeními ve spojitosti s pandemií koronaviru. Kemp byl pro návštěvníky otevřen až od konce května a přišel tím tak o značnou klientelu, zejm. školní akce. Zaměřením na celkový počet přenocování v prázdninových měsících bylo zjištěno, že návštěvnost v roce 2019 byla 9179, v roce 2020 10114. Větší počet ubytovaných (tuzemci) lze přisoudit pandemii koronaviru, kdy lidé více cestovali v rámci ČR a nevyhledávali destinace v zahraničí. Tato skutečnost se naopak projevila v nižším počtu zahraničních návštěvníků. V roce 2019 byl celkový počet hostů z řad cizinců 900, v roce 2020 pouze 346.

V roce 2019 byl nejvyšší počet zahraničních hostů z Nizozemska a Německa a to celkem 163, počet přenocování 287. Zahraniční hosté z Německa a Nizozemska patří tradičně k nejčastějším v rámci nejen Českého ráje ale celé ČR. V roce 2020 se počet zahraničních hostů z Nizozemska snížil o 100, počet německých hostů byl naopak vyšší o téměř 50. V níže uvedených tabulkách jsou zobrazeny počty zahraničních hostů za rok 2019 a 2020. V grafu je uveden celkový podíl zahraničních hostů z jednotlivých zemí

společně za rok 2019 a 2020. Mimo hosty z Německa a Nizozemska byl zaznamenán vysoký počet ubytovaných z Polska, Belgie a Slovenska, dohromady více než 24 %.

Tabulka 18: Zahraniční hosté v kempu – Chatový tábor Jinolice - 2019

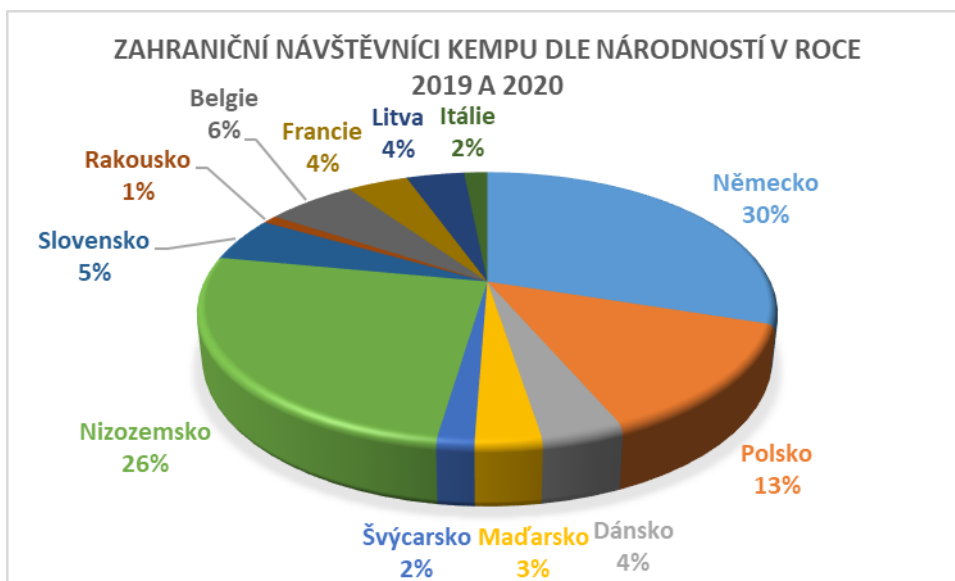
Zahraniční hosté – 2019: Počet hostů/počet přenocování				
	Červen	Červenec	Srpen	Září
Německo	x	22 / 55	27 / 57	x
Polsko	x	13 / 18	12 / 24	x
Dánsko	x	18 / 18	x	x
Maďarsko	x	12 / 36	x	x
Švýcarsko	x	5 / 10	2 / 2	x
Nizozemsko	x	56 / 69	58 / 106	2 / 2
Slovensko	x	6 / 8	10 / 12	x
Rakousko	x	x	x	x
Belgie	x	15 / 22	8 / 16	x
Francie	x	12 / 18	4 / 6	1 / 1
Litva	x	7 / 11	13 / 13	x
Itálie	x	2 / 2	6 / 8	x
Celkem	x	168/267	140/244	3/3

Zdroj: Chatový tábor Jinolice

Tabulka 19: Zahraniční hosté v kempu – Chatový tábor Jinolice - 2020

Zahraniční hosté – 2020: počet hostů/počet přenocování				
	Červen	Červenec	Srpen	Září
Německo	10 / 18	37 / 63	47 / 97	2 / 2
Polsko	12 / 12	9 / 12	23 / 47	x
Dánsko	x	2 / 4	x	x
Maďarsko	x	4 / 8	x	x
Švýcarsko	x	2 / 2	x	x
Nizozemsko	x	8 / 8	9 / 24	x
Slovensko	x	2 / 4	7 / 17	2 / 4
Rakousko	x	x	5 / 8	x
Belgie	x	x	6 / 6	2 / 4
Francie	x	x	2 / 4	x
Celkem	22/30	65/101	99/203	6/10

Zdroj: Chatový tábor Jinolice

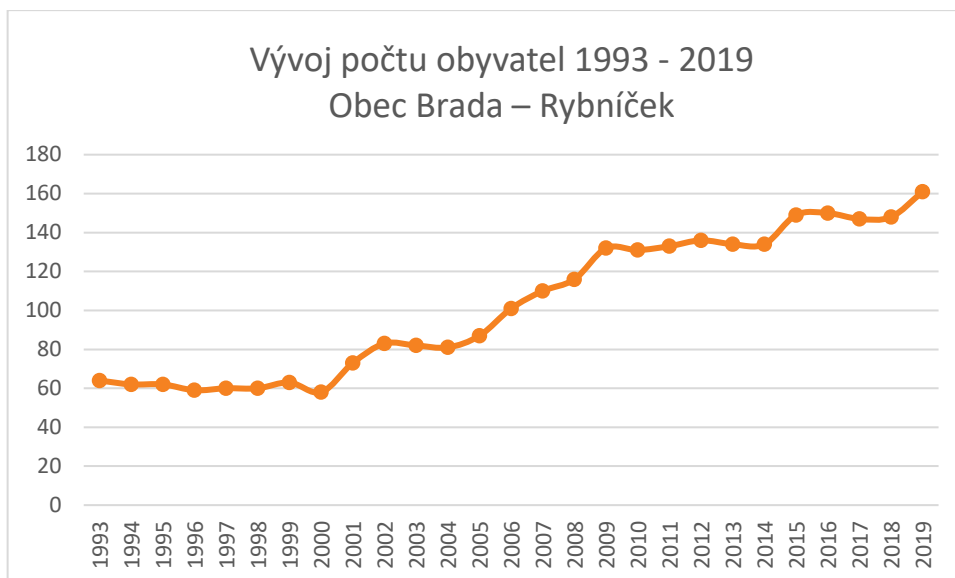

Obrázek 14: Zahraniční návštěvníci kempu dle národnosti v roce 2019 a 2020

5.2 Suburbanizace Brada – Rybníček

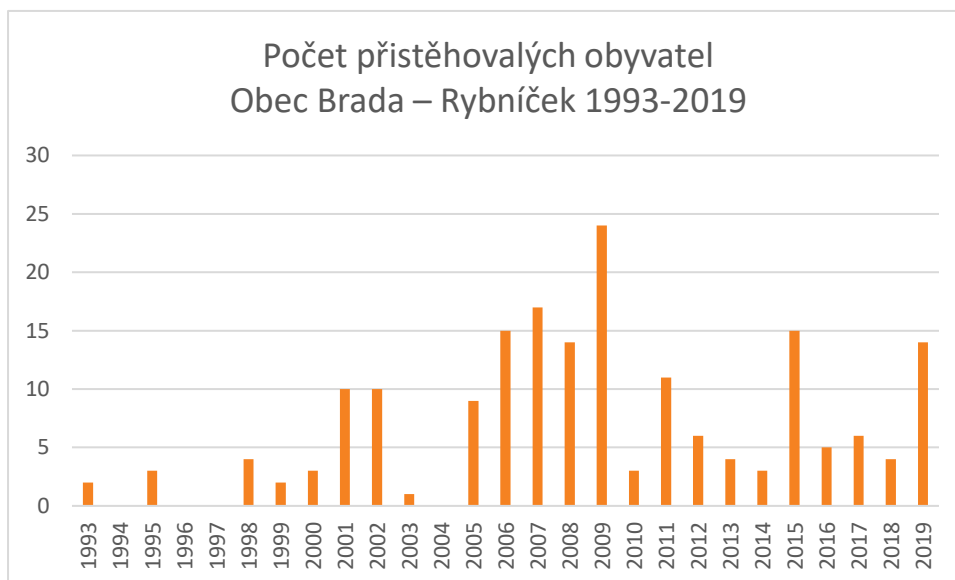
Proces suburbanizace, přesun obyvatelstva do zázemí měst začal být intenzivní po roce 2000. Za posledních 20 let můžeme tedy pozorovat tlak na výstavbu v zázemí měst, který sebou nese zábor zemědělské půdy a značně ovlivňuje krajinu. Ve vybraném území je takových lokalit několik, můžeme tak analyzovat proces suburbanizace v malém měřítku. V okolí Prachovských skal od roku 2000 můžeme zaznamenat intenzivní výstavbu na Prachově, v Pařezské Lhotě, Horním Lochově (katastrální území obce Holín), Kbelnici, Jinolicích a v obci Brada – Rybníček. Pro obec Brada – Rybníček bude níže tento proces podrobně analyzován, a to z hlediska vývoje počtu obyvatel, počtu výstavby rodinných domů (bytových jednotek), historických leteckých snímků a posouzení regulativů výstavby stanovených AOPK ČR s územním plánem obce Brada – Rybníček.

Obec Brada – Rybníček se nachází přibližně 3 km severozápadně od města Jičín. Dle níže uvedeného grafu, který znázorňuje vývoj počtu obyvatel v obci za období 1993 – 2019, můžeme sledovat vzrůstající trend počtu obyvatel, ovlivňující výstavbu v obci a stále se rozrůstající zastavěné území. Srovnáním historických leteckých snímků z roku 1953, resp. 2008, se současným snímkem z roku 2017 lze zřetelně identifikovat vzrůstající trend zastavěnosti především rodinnými domy. Intenzitu výstavby znázorňuje tabulka bytové výstavby a její intenzity zpracovaná z dat ČSÚ. Tento jev bychom v malém měřítku mohli považovat za proces suburbanizace, kdy hlavním centrem je město Jičín a obec Brada – Rybníček jeho zázemím.

Obrázek 15: Vývoj počtu obyvatel v obci Brada – Rybníček (ČSÚ, 2021)

Vývoj počtu obyvatel v obci od roku 2000 narůstá, za období od roku 1993 narostl o téměř 100 obyvatel. Tento trend jen umocňuje narůstající výstavbu v obci, která značně ovlivňuje okolní krajinu. Atraktivita obce a s ní zvlášť spojená zvyšující se zástavba především rodinnými domy se projevuje také na počtu přistěhovalých, tento jev je znázorněn v následujícím grafu. Počet přistěhovalých v obci má vzestupnou tendenci od roku 2005, od roku 1993 se celkem do obce přistěhovalo 186 obyvatel, nejvyšší počet byl zaznamenán v roce 2009, celkem 24.

Obrázek 16: Počet přistěhovalých v obci Brada – Rybníček (ČSÚ, 2021)

Tabulka 20: Bytová výstavba a intenzita bytové výstavby ve vybraném území

Bytová výstavba a intenzita bytové výstavby 1997 – 2016					
Obec	Byty v RD	Byty v BD	Ostatní	Celkem	Bytová intenzita
Brada – Rybníček	29	0	0	29	13,8
Dolní Lochov	1	0	0	0	0,99
Holín	64	0	1	65	5,93
Jičín	227	413	15	655	1,96
Jinolice	10	0	1	11	3,35
Kbelnice	33	0	0	33	10,18
Kněžnice	19	0	0	19	4,23
Libuň	24	0	0	24	1,46
Mladějov	27	0	2	29	2,83
Ohaveč	7	0	0	7	4,66
Podůlší	19	0	0	19	3,74
Újezd pod Troskami	10	0	0	10	1,60
Zámostí – Blata	5	0	1	6	1,94

Zdroj: ČSÚ, 2021

Analýza dat bytové výstavby a intenzity bytové výstavby ve vybrané obci znázorňuje počet bytů v rodinných domech, v bytových domech a ostatní stavby. Intenzita z hlediska absolutního počtu vystavěných bytů je za období 1997 – 2016 nejvyšší ve městě Jičín a nejnižší v obci Dolní Lochov, kde byl vystavěn pouze jeden rodinný dům. Intenzita bytové výstavby je nejvyšší v obci Brada – Rybníček a v obci Kbelnice.

Výpočet intenzity bytové výstavby:

$$\frac{\text{celkový počet výstavby}}{\frac{\text{poč. obyv. 1997} + \text{poč. obyv. 2016}}{2}} \times 1000/20$$

Další metodou, jak znázornit stále větší zastavěnost v obci Brada – Rybníček je porovnání historických leteckých snímků se současnými. Zdrojem historických leteckých snímků je geografický portál Městského úřadu Jičín. Historické letecké snímky jsou pro část obce Brada – Rybníček zachované z roku 1953, 1970, 1989 a po roce 2000 z roku 2008. Aktuální letecké snímky jsou pak dostupné z internetových mapových portálů jako jsou např. mapy.cz.

Níže uvedený obrázek znázorňuje (ve větší velikosti příloha č. 4, letecký snímek z roku 1953 – příloha č. 5, letecký snímek z roku 2008 – příloha č. 6.) zastavěnost z roku

V posledních letech se jedná zejména o rozšíření lokality v jihozápadní části obce. Nejaktuálnější dostupný letecký snímek z roku 2017 pochází z internetového zdroje mapy.cz, a je porovnán se snímkem z roku 2003 z téhož zdroje. Oba tyto snímky se zaměřují na jihozápadní lokalitu a lze z nich lehce posoudit rapidní nárůst počtu rodinných domů v této lokalitě.

Obrázek 18: Porovnání leteckých snímků mapy.cz, z let 2003 a 2017, obec Brada – Rybníček (mapy.cz, 2021)

5.2.1 Brada – Rybníček z pohledu územního plánování

Územní plán obce Brada – Rybníček byl vydán 4. 7. 2002 a změny č. 1 ÚPO Brada – Rybníček byly vydány 5. 6. 2006 s nabytím účinností 20. 6. 2006, aktuálně se zpracovává nový územní plán, avšak i ten současný obsahuje regulativy výstavby na území spadající do I. a II. Zóny CHKO Český ráj.

AOPK ČR v Českém ráji stanovuje limity nových nebo přestavovaných staveb, posuzuje se především umístění a objem stavby vzhledem k přilehlé krajině, nejpodstatnější částí předložených dokumentací jednotlivých záměrů jsou pohledy. Český ráj se dle architektonických limitů dělí na osm oblastí, a to vzhledem k různým typům staveb. Pro každou z oblastí jsou stanoveny odlišné architektonické znaky, objemové limity a urbanistické limity platí celoplošně pro celé území (AOPK ČRb, 2021).

Urbanistické limity, se vztahují k nové výstavbě, k působení na okolní krajinu, důležité jsou pohledy v krajině, resp. vůči krajinným dominantám. Dalším limitem

je vztah ke stávající zástavbě, hodnotí se vzdálenost, orientace, stavební čáry, dochází tak k zachování urbanistického charakteru, který může být v jednotlivých obcích individuální.

Objemové limity zahrnují podlažnost, výšku hřebene, půdorys ve vztahu se stávající zástavbou. Výstavba nových objektů by svým objemem měla vždy odpovídat stávající lokalitě. Nová výstavba na území CHKO Český ráj musí splňovat následující podmínky:

- *půdorys tvaru obdélníku, "T", "L", s poměrem stran zpravidla větším než 5:3*
- *šířka štítové stěny respektující šířku okolní zástavby (6 m - 8,5 m)*
- *střechy sedlové*
- *sklon střechy v rozmezí 40 – 45°*
- *hřeben orientován rovnoběžně s podélnou stranou domu*
- *výška hřebene a okapu respektující výšku okolní zástavby, převážně nepřesahující cca 7,0 m*

podlažnost: přízemí + podkroví (převzato dle AOPK ČRb, 2021)

Architektonické limity

Výše popsané limity výstavby na území CHKO Český ráj budeme následně porovnávat s ÚPO Brada – Rybníček, a to zda ÚPO respektuje výše zmíněné limity a jak jsou do ÚPO limity zařazeny. Obec Brada – Rybníček se dělí na dvě sídelní jednotky, Brada a Rybníček. Sídlo Brada představuje dlouhodobě osídlené území, zástavba je roztroušená a nevytvářel se zde centrální prostor. Sídlo Rybníček je urbanisticky mladším územím a v této části dochází k značnému narušení novou výstavbou.

V roce 2006 obec pořídila návrh regulačních opatření pro výstavbu v obci Brada – Rybníček. Regulační opatření jsou vymezena pro celé území obce a podrobněji pro lokalitu „Na Pískách“ a „Vinice“. Pro porovnání s limity AOPK ČR budeme posuzovat regulativy pro celou obec. Regulativy se dělí následovně:

1. Pozemek, umístění domu na pozemku, terén
- Plocha pozemku minimálně 1200 m²
- Vzdálenost od místní obslužné komunikace – min. 5 m

- Neumísťovat na vyvýšený sokl, osazovat na terén
  - Umístění citlivě ke svahu – podélnou stranou na vrstevnici, tím minimalizovat nezbytné terénní úpravy. Terén na pozemku by měl být ponechán co nejvíce v přírodním rázu, bez vysokých opěrných zdí
2. Rozměry a proporce domu
- Přízemní dům s obytným podkrovím
  - Půdorys tvaru výrazného obdélníku s poměrem stran cca 1:2, případně do L, nebo T
  - Šířka domu – optimální do 8 m
  - Hřeben je orientován s delší stranou domu
  - Výška hřebene – do 7,5m nad terénem
3. Střecha
- Sedlová nebo pultová (sedlová max. s drobnou valbičkou)
  - Sklon 40 – 45 °
  - Vikýře – omezeně (1 na delší stranu domu) a jako součást rizalitu nebo nad vstupem – jako zvýraznění vstupu
  - Barva krytiny – doporučena hnědá, event. černá (z dálkových pohledů nejsou v zeleni tak nápadné)
4. Architektonické prvky na domě
- Vhodné jsou dřevěné a kamenné prvky na domě, včetně ploch dřevěného obložení
  - Nepoužívat prvky z měšťanských vil – arkýře, balkony, balustrády na zábradlí, různé přídavné mnohostěnné tvary k základnímu objemu domu
5. Oplocení do ulice (velmi důležité pro celkový dojem návštěvníka lokality)
- Dřevo, zídky – rovná horní linie – nebo živý plot. Oblouk lze použít max. na vrata či branku
  - Výška do 150 cm, další zvýšení možno řešit zelení
  - Zídky mohou být z:

- a) Z pískovce – nejlepší řešení (lze použít i jiný lomový kámen, nejlépe okrové barvy)
  - b) Tvarovek ze štípaného betonu v barvě okrové (pískovec připomíná)
  - c) Vyzděné omítané dělicí zdi a zídky (nejlépe v bílé barvě), zídky lze kombinovat se dřevem nebo živým plotem
6. Chránit stávající a vysazovat vysokou zeleň (převzato z ÚPO Brada – Rybníček)
- Mohutné stromy (lípy, kaštany, turecké lísky) jsou důležité pro dálkové pohledy

Regulační opatření pro lokalitu „Na pískách“ se od regulativů pro celou obec liší následovně:

Sklon střechy pro lokalitu je 38 – 45 °, barva krytiny musí být hnědá, nesmí být vystavěny řady zděných sloupků, (podezdívky s řadami sloupků se do venkovské zástavby nehodí, patří k vilové městské zástavbě), lepší je souvislá zídka + souvislá výplň z dřevěných latí s dřevěnými (nebo ocelovými) sloupky, nebo nejlépe jako výplň stálezelený listnatý živý plot. Lze použít původní kamenné sloupky tesané z jednoho kusu.

Regulační opatření pro lokalitu „Vinice“, sklon střechy 40 – 45 °, barva krytiny je doporučená hnědá, pro sloupky u domů platí stejné regulativy jako pro lokalitu na Pískách. Pro umístění domu na pozemku platí podmínka neumísťovat na vyvýšený sokl, osazovat na terén, aby výstavba byla v kontaktu s přírodou

Porovnáním regulativů ÚPO Brada – Rybníček a podmínek výstavby SCHKO Český ráj, bylo zjištěno, že dané regulativy jsou s podmínkami shodné jen částečně. Nesoulad je např. u výšky v hřebení, kdy dle AOPK je povolena max. výška 7 m, regulativy obce stanovují podmínku max. výšky 7,5 m. Druhý nesoulad je v podmínkách sklonu střechy stanovených pro lokalitu „Na pískách“ kdy je povoleno 38 – 45°, dle AOPK ČR 40 – 45°.

V nově platných územních plánech, případně u změn územních plánů dochází ke změně podmínky velikosti stavebního pozemku. V některých obcích tak minimální velikost stavebního pozemku může být až 2000 m² naopak u územních plánů měst, v tomto případě ÚP Jičín se stanovuje podmínka pro minimální výměru nově vymezovaného stavebního pozemku 650 m² – 1200 m², u obce Brada – Rybníček je minimální výměra stavebního pozemku 1200 m², pokud neurčují jinak vymezené

zastavitelné plochy. Dalším způsobem, jak předcházet danému problému je vymezování více zastavitelných ploch ve městě, v Jičíně je takto např. vymezena lokalita pro výstavbu rodinných a bytových domů v lokalitě bývalých kasáren.

5.3 Doprava

Dalším z environmentálních problémů, který je ve vybraném území zásadní, je problematika dopravy. V této části se budeme zabývat výstavbou nové silnice I. třídy v úseku Turnov – Úlibice. Tato silnice povede v blízkosti CHKO Český ráj a značně zasáhne do krajiny a do pohledů. Záměr výstavby silnice byl v minulosti řešen v několika možných variantách, a to s ohledem na území CHKO Český ráj. V roce 2020 ŘSD zveřejnilo informace o výstavbě a o jednotlivých fázích, kdy výstavba silnice v konečné verzi povede v nejbližším zázemí CHKO.

Sčítání dopravy

Tabulka 21: Sčítání dopravy 2016, I/35

TV	O	M	SV	Začátek	Konec
1 648	5 861	95	7 604	hranice okr. Semily a Jičín	zaús.281
1 866	6 322	92	8 280	zaús.281	Jičín, zaús.03519
1 507	4 084	58	5 649	Jičín, zaús.03519	Jičín, x s 502
1 796	5 766	89	7 651	Jičín, x s 502	zaús.do 16

Zdroj: Sčítání dopravy 2016

(TV - těžká motorová vozidla, O – osobní a dodávková vozidla, M – jednostopá vozidla, SV – součet všech vozidel)

Data ze sčítání dopravy z roku 2016 vyjadřují celkovou vytiženost silnice I/35 na vybraném území. Původním záměrem bylo vybudovat v úseku Turnov – Úlibice čtyřproudovou silnici, avšak na základě získaných dat ze sčítání dopravy vytiženost silnice I/35 v úseku Turnov – Úlibice, resp. hranice okr. Semily a Jičín – Úlibice není tak vysoká, aby byla vystavěna čtyřproudová silnice.

Silnice S35 Turnov – Úlibice

Silnice I/35 v úseku Ohrazenice (Turnov) Úlibice bude vystavěna za cílem odklonit dopravu mimo zastavěné území měst a obcí. Jedná se o spojovací úsek dálnice D35 (Hradec Králové – Úlibice) a D10 (Turnov – Mladá Boleslav – Praha). Zároveň silnice I/35 bude vytvářet severní část obchvatu města Jičín. Stavbou dojde k bezpečnějšímu a rychlejšímu propojení Královéhradeckého a Libereckého kraje, avšak problematikou této silnice je její umístění v těsné návaznosti na CHKO Český ráj.

V území širšího okolí Prachovských skal má dle územní studie vést na území obcí: Podůlší, Jinolice, Kněžnice, Libuň a Újezd pod Troskami.

Varianta 4 a 3, v dotčeném území se liší pouze na území obce Újezd pod Troskami. Dle zveřejněných dokumentů ŘSD proběhlo zpracování dokumentace EIA, která byla vydána 18. 8. 2020. Varianta 3 má celkovou délku 32,072 km a délku mostů 4,04 km, varianta 4 má délku 32,142 km a délku mostů 3,695 km. Obě varianty zahrnují délku tunelů 900 m, mimoúrovňových křižovatek osm, (ŘSD, 2020).

Nahlédnutím do dokumentace posuzující vliv na životní prostředí je pro tuto práci zásadní část věnující se vlivu na krajinný ráz. Stavba zasahuje na území třech oblastí krajinného rázu, na dotčeném území okolí Prachovských skal je to OKR 6 Cidlinsko. Jeden ze zásadních vlivů na krajinu budou mít plánované mosty v úseku silnice, které se negativně projeví v pohledech, např. pohled z vrcholu Zebín.

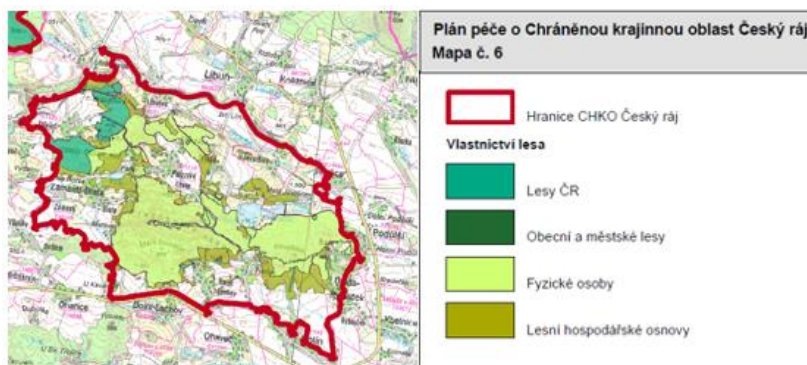
Obrázek 19: pohled do krajiny z vrcholu Zebín, přemostění plánované silnice I. třídy (dokumentace EIA)

Další problematikou spojenou s dopravou je tzv. doprava statická (doprava v klidu). Problém s parkováním především v hlavní turistické sezóně a o víkendech je způsoben zejména návštěvníky Prachovských skal. Pro návštěvníky jsou určena parkoviště na Prachově a u TCH, ty však svou kapacitou pro nápor turistů nestačí a ti pak často parkují po stranách příjezdových komunikací a zvyšují tak riziko nebezpečného pohybu (příloha č. 9 – fotografie na které je zdokumentována problematika statické dopravy při příjezdu k TCH). Záměr vybudování nového parkoviště, případně rozšíření stávajících by však znamenaly zásah do zdejší krajiny a zábor další půdy.

5.4 Lesní hospodářství

Větší část lesů v širším okolí Prachovských skal patří společnosti J.M. Schlik s.r.o., která hospodaří s lesy o ploše přibližně 1100 ha. Společnost s vytěženým dřevem

obchoduje, nabízí palivové a štípané dřevo. Vlastnictví lesů v CHKO Český ráj je znázorněno na obr. č. 20, který je přílohou plánu péče o Chráněnou krajinnou oblast Český ráj. V okolí Prachovských skal převažují jehličnaté lesy, ty byly v oblasti vysazeny ve 20. letech 20. století, z důvodu nedostatku sazenic byly vysazovány tzv. alpské sazenice, tedy jehličnaté stromy. Společnost se v posledních letech zaměřuje zejména na problematiku spojenou s kůrovcem (lýkožrout smrkový).

Obrázek 20: Vlastnictví lesa (AOPK ČR, 2021d)

Listnaté lesy měly v Prachovských skalách v minulosti větší zastoupení, než je tomu dnes, důkazem jsou místní názvy a výskyt vlhkých oblastí, ve kterých lze v jarním období nalézt rostliny, jako jsou bledule jarní nebo konvalinky. Na některých místech jsou ponechány staré buky, jejichž stáří se odhaduje na 200 – 300 let, bývají místem, kde se vyskytují vzácné druhy živočichů. Na začátku 20. století byla oblast zasažena bekyní mniškou, větší část jehličnatých kultur tak byla zničena a nahrazena sazenicemi z rakouského Innsbrucku, (Mackovčín a kol., 2002).

Dnes jsou v oblasti vysazovány původní druhy stromů, zejména v místech, kde byl les z důvodu napadení kůrovce vykácen. Jedním z takových míst je prostor mezi Prachovskými skálami a Jinolickými rybníky, zde došlo k vykácení lesa z důvodu kůrovcové kalamity v zimě roku 2021.

Dalším problémem, který ohrožuje lesy Prachovských skal jsou vichřice. V zimě v roce 2018 došlo k rozsáhlému poškození a následnému pročistění lesů a výsadby nových stromů.

Obrázek 21: Vykácený les napadený kůrovcem, (vlastní průzkum, 2021)

5.5 Těžba písků

Lom Střeleč se nachází na území obcí Mladějov (katastrální území Střeleč a Mladějov) a Újezd pod Troskami v části Hrdoňovic, přibližně 10 km od Prachovských skal, probíhá zde těžba sklářských písků. Českou geologickou službou byl lom zařazen mezi zajímavé geologické lokality. Rozloha lomu je přibližně 885 000 m², (GLASSAND.EU, 2021).

Počátky těžby ve Střelči lze datovat do roku 1881, z tohoto roku pochází zmínka, že hrabě Ervín Schlik nechal vykopat první písek za účelem úpravy zámeckých a lesních cest. V roce 1885 byl zahájen provoz lomu nad Hrdoňovicemi, těžil se zde kvádrovcový pískovec. Na konci 30. let 20. století byl ve Střelči Prof. Dr. Ing. Stočesem založen první český závod zaměřený na zpracování sklářských písků, v 70. letech byl vybudován nový závod. Po roce 1989 vznikl státní podnik Sklopísek Střeleč, který byl v roce 1994 privatizován, (Jareš, 2020).

Celková plocha lomu značně narušuje krajinu Českého ráje, společnost Sklopísek Střeleč utvořila Politiku integrovaného manažerského systému, který je v souladu s normami a zabývá se mj. životním prostředím. Společnost se v návaznosti na okolní krajinu snaží v zázemí lomu vysazovat nové stromy, aby tak došlo k pomyslnému „ukrytí“ celkové plochy.

V roce 2017 byl pro obec Újezd pod Troskami vydán nový územní plán, z jehož odůvodnění vyplynulo, že společnost Sklopísek požádala o rozšíření plochy umožňující těžbu písku, avšak ze strany obce došlo k zamítnutí této žádosti, neboť společnost

nespecifikovala konkrétní záměry. Z tohoto závěru vyplývá, že v následujících letech nedojde ke značným zásahům do okolní krajiny a rozšíření stávající těžby.

Obrázek 22: Lom Střeleč (mapy.cz, 2021)

5.6 Kroky udržitelnosti

Kroky udržitelnosti v širším okolí Prachovských skal jsou zaměřeny na problematiku spojenou s cestovním ruchem a s rozšiřující se zástavbou v obci Brada – Rybníček. Hlavním problémem cestovního ruchu a s ním spojenými aktivitami ve vybraném území je zejména vysoká návštěvnost Prachovských skal a vytíženost kempů u Jinolických rybníků. Jednotlivé kroky udržitelnosti by měly být kompromisem mezi ochranou přírodního prostředí, ekonomikou a zájmy obyvatel. V dalších částech této kapitoly budou stručně popsány a navrženy kroky udržitelnosti.

Jedním z nejradikálnějších řešení, jak snížit vliv člověka na PR Prachovské skály, je uzavření rezervace jako bylo provedeno u PR Apolena. PR Apolena se nachází nedaleko obce Troskovice v Českém ráji, negativní vliv člověka na přírodní prostředí byl tak extrémní, že došlo k úplnému uzavření, tzn. zrušení turistických tras, cyklistických tras a odstranění úchytů ze skal pro horolezce. Uzavření rezervace je v případě Prachovských skal vzhledem k jejich rozloze a okolnímu terénu nereálné. Jediné možné řešení je odstranění fixních bodů ve skalách pro horolezeckou činnost a tím také eliminace negativního vlivu horolezectví.

Dalším řešením, jak snížit počet návštěvníků je zvýšení ceny vstupného do skal, v tomto případě by návštěvníci byli cenou odrazeni a nenavštívili by Prachovské skály,

případně by nenavštěvovali skalní město tak často. Navýšením ceny vstupného by však mohlo dojít ke špatné pověsti provozovatelů skalního města, takové řešení není nejvhodnější. Navýšení vstupného by také mohlo vést k častějšímu vstupu návštěvníků do skal mimo zpoplatněná místa, mohlo by tím tak dojít k většímu poškozování dotčených míst.

Reálným opatřením, jak regulovat počet návštěvníků Prachovských skal, je zavedení rezervačního systému. Takové opatření bylo zavedeno v Adršpašských skalách. Hlavním důvodem, proč pro návštěvu Prachovských skal není tento rezervační systém zaveden je problematika spojená s vlastnictvím. Území PR Prachovské skály je ve vlastnictví rodu Schliků, k rezervaci vstupu do Prachovských skal je však nutné nabídnout návštěvníkům parkovací místo, ale parkoviště na Prachově je ve vlastnictví obce Holín. Problémem by tak byla koordinace rezervace návštěv.

Problematika vysoké návštěvnosti se v CHKO Český ráj neprojevuje pouze v oblasti Prachovských skal, ale také v oblasti skalního města Hruboskalsko. Opatřením, jak snížit návštěvnost a s tím související negativní vlivy na přírodní prostředí, je tato místa nepropagovat, např. v propagačních materiálech CHKO Český ráj, v regionálních novinách a na internetových stránkách zaměřujících se na turistické cíle v Českém ráji. V reakci na sníženou propagaci těchto vytížených míst by bylo nalézt taková místa v Českém ráji, kam by se mohla pozornost návštěvníků přesunout a bylo by to z hlediska návštěvnosti udržitelné.

Dalším možným řešením, jak ovlivnit zejména chování návštěvníků v lokalitě Prachovských skal a Jinolických rybníků, je vymezení naučné stezky (dále jen NS). Hlavním cílem NS by bylo seznámit návštěvníky s unikátností přírodního prostředí, zvýšit povědomí o možných negativních vlivech způsobených chováním návštěvníků a začlenit do NS i prvky vzdělávání. Vymezení nových NS je zároveň jedním z cílů koncepčního dokumentu *Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Český ráj*.

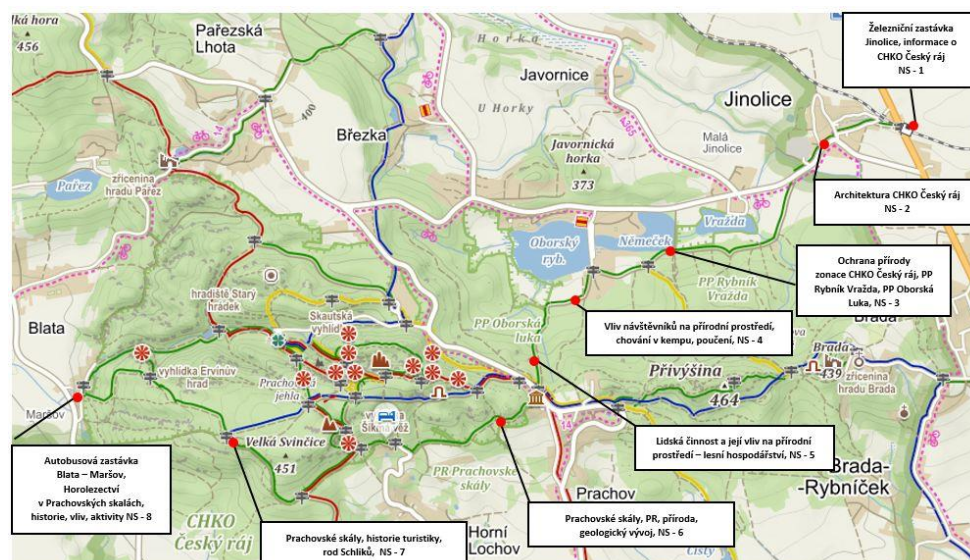
NS by měla spojovat Prachovské skály a Jinolické rybníky, ideální umístění naučné stezky by bylo na stávající turistické cestě propojující Prachovské skály a Jinolické rybníky (tzn. zelená turistická trasa). Stezka by začínala v bodě železniční zastávky Jinolice a končila by u autobusové zastávky Záměstí – Blata, Maršov. Trasa této NS by částečně procházela kempem u Oborského rybníka, v této oblasti by se NS zaměřovala zejména na chování rekreatantů a jejich vliv na okolní přírodu. NS by nevedla

přímo PR Prachovské skály, ale zasahovala by pouze do okraje PR. Zaměřila by se na Jinolické rybníky a jejich přírodní ochranu a na Prachovské skály a jejich unikátnost. Celková délka NS se plánuje na 7 km a umístěno by bylo 8 – 10 informačních tabulí.

Stručný návrh obsahu informačních tabulí NS:

1. Základní informace o CHKO Český ráj, kdy byla rezervace vyhlášena, kde se přesně nachází.
2. V obci Jinolice by byla informační tabule zaměřena na architekturu a výstavbu v CHKO Český ráj, byly by popsány regiony lidové architektury, typické stavby pro území a příklady některých obcí, kde dřívější architektura zůstala zachována. Mimo architekturu by tabule přinesla informace o současné problematice výstavby a o podmínkách AOPK ČR k nové výstavbě či přestavbě.
3. Třetí zastávka u Jinolických rybníků by popsala zonaci CHKO Český ráj a pravidla, která se k nim vztahují. Vysvětlen by byl pojem MZCHÚ, jak se dále tato území dělí (tzn. PP, PR). Popsány by byly PP Rybník Vražda a PP Oborská luka a to zejména předmět jejich ochrany.
4. V kempu u Oborského rybníku by byl popsán vliv člověka na přírodu v návaznosti na rekreaci u vody. Tato informační tabule by byla výchovná zejména v tématech, jak udržovat pořádek v lokalitě, jaký vliv má noční život v kempech na živočichy v okolí.
5. Problematice lesního hospodářství by se věnovala další zastávka v místě kůrovcové kalamity z roku 2021.
6. Další část NS by patřila Prachovským skalám, přírodní charakteristice a geologickému vývoji.
7. Předposlední zastávka NS by se zaměřila na historii rodu Schliků a jejich působení v okolí Prachovských skal.
8. Poslední zastávka NS by informovala o horolezectví v Prachovských skalách. Stručně by byly popsány počátky horolezectví, pravidla a místa, která jsou nejčastějším cílem horolezců.

Níže na obrázku je znázorněn předběžný návrh trasy NS a umístění jednotlivých informačních tabulí (větší velikost obrázku je přílohou této diplomové práce).

Obrázek 23: Návrh naučné stezky (mapy.cz – vlastní zpracování, 2021)

Problém zvyšující se zástavby v obcích byl v této diplomové práci analyzován v obci Brada – Rybníček a je jednou z oblastí na niž se rovněž zaměřuje koncepční dokument *Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Český ráj na období 2014 – 2023*. Fenomén zvyšující se zástavby a rovněž i tlaku na přírodu v obcích a jejich zázemích je dlouhodobým problémem. Pro obec Brada – Rybníček je současně vypracováván nový územní plán, řešením problematiky zvyšující se zástavby v obci by bylo např. vymezení zastavitelných ploch pouze v prolukách, nikoliv utvářet nově „čtvrtě“ a stanovit podmínku minimální velikosti stavebního pozemku na 1500 m². Dalším řešením, jak předejít vysoké zastavěnosti v obci by bylo vypracování územní studie, kde by byly definovány přesně regulativy pro kontrolovanou výstavbu, tzn. minimální velikost stavebního pozemku, umístění staveb a dále např. architektonické řešení.

6 Závěr

Diplomová práce se zaměřila na problematiku udržitelnosti ve vztahu lidské činnosti k přírodnímu prostředí v širším okolí Prachovských skal. Pro vypracování této práce byly nejdříve stručně popsány a definovány pojmy spojené s udržitelným rozvojem, cestovním ruchem a územním plánováním, které je v této práci pojato jako nástroj ochrany přírody. Práce definovala cestovní ruch a s ním spojené aktivity a popsala jeho negativní vliv na přírodní prostředí.

Mimo základní fyzickogeografickou a socio-ekonomickou charakteristiku, byly vyhodnoceny územní podmínky jednotlivých obcí dle ÚAP SO ORP Jičín. Hodnoceny byly tři pilíře, ekonomický, environmentální, sociální na základě stanovených indikátorů. V celkovém hodnocení bylo zjištěno, že nejlepší územní podmínky jsou v obci Holín, naopak nejhorší mají obce Dolní Lochov, Jičín, Újezd pod Troskami a Zámostí – Blata.

Problematika udržitelnosti byla zaměřena na pět dílčích částí, cestovní ruch v Prachovských skalách a v kempu u Jinolického rybníku Němeček, zvyšující se zástavba v obci Brada – Rybníček, doprava ve vybraném území, a to výstavba silnice I/35 a statická doprava v PR Prachovské skály, lesní hospodářství v zázemí Prachovských skal a těžba písku v lomu Sřeleč.

Jako nejzásadnější environmentální problémy byly vyhodnoceny cestovní ruch a zvyšující se zástavba v obci Brada – Rybníček. Z analýzy dat o počtu návštěvníků Prachovských skal (pouze data za období březen-říjen) bylo zjištěno, že Prachovské skály každoročně od roku 2016 navštíví přibližně 150 000 turistů. Vezmeme-li, že jsou to pouhé 2/3 návštěvníků, celkový počet se ročně vyšplhá přes více než 200 000 návštěvníků. Vysoká intenzita návštěvníků se projevuje negativně (sešlapy, odpady, poškozování skalních útvarů atd.). Mimo Prachovské skály se problematika cestovního ruchu váže také na Jinolické rybníky, kde se nacházejí celkem tři kempy. V diplomové práci byla vyhodnocena data pouze z Chatového tábora Jinolice, avšak z terénních průzkumů bylo zjištěno, že celková vytíženost ubytovacích zařízení u Jinolických kempů je vysoká a celkové fungování kempů (stánky s rychlým občerstvením, letní hudební zábavy) neprospívá přírodnímu prostředí v okolí Jinolických rybníků.

K problematice spojené s cestovním ruchem byly navrženy kroky k udržitelnosti, a to zejména ke snížení počtu návštěvníků Prachovských skal, či jejich rozptýlení

v daném okolí. Mimo kroků týkajících se provozu Prachovských skal (návrh zvýšit cenu vstupného do skal nebo zavést rezervační systém) práce přináší návrh naučné stezky zaměřené nejen na Prachovské skály, ale i Jinolické rybníky a CHKO Český ráj. Naučná stezka by vedla v blízkém okolí Jinolických rybníků a v těsném zázemí Prachovských skal, tudíž by nezasahovala do jejich jádra.

K problematice spojené se suburbanizací v obci Brada – Rybníček byly navrženy kroky týkající se změny podmínek pro výstavbu, které jsou definované územním plánem, např. minimální velikost stavebního pozemku, dále byla zmíněno pořízení územní studie v zastavitelných plochách, které by ještě přísněji regulovaly výstavbu a zejména počet vystavěných rodinných domů.

Celkový vliv člověka v daném území, které se částečně nachází v CHKO Český ráj, je v posledních letech enormní a dochází tak k negativnímu ovlivnění přírodního prostředí. Pokud nedojde k zásadním řešením jednotlivých environmentálních problémů, dojde v budoucnosti k značné degradaci přírodního prostředí a jeho hodnota bude nenávratně ztracena. Navržené kroky by mohly alespoň zmírnit nátlak na přírodní unikát Prachovských skal a na krajinu v jejich okolí.

7 Summary

The diploma thesis is focused on the issue of sustainability in connection with human activity affecting the natural environment in a wider area of the Prachov Rocks. The issue of sustainability was aimed at five aspects - the tourism in the Prachov Rocks and in the campsite near the Jinolice pond called Němeček, the increasing built-up area in Brada – Rybníček village, the transportation in a chosen area - namely the reconstruction of I/35 road and a static transportation in the Prachov Rocks Nature reserve, forest economics in the area of the Prachov Rocks, and also the issue of sand mining in the Střeleč quarry.

The tourism and the increasing built-up areas in Brada – Rybníček are considered to be the main environmental problems. The data analysis of the number of the visitors in the Prachov Rocks (the data of March-October period) shows that since 2016 the Prachov Rocks have been visited by approximately 150,000 tourists a year. Besides the Prachov Rocks, the issue of tourism also concerns the Jinolické ponds with three campsites. Only the data of the Cottage camp Jinolice were evaluated in the diploma thesis; however, the field survey has shown that the accommodation occupancy near the Jinolické ponds is high and overall functioning of the camp services (fast-foods, summer musical festivals) have a negative impact on the natural environment in the area of the Jinolické ponds.

The steps concerning the suburbanization in Brada – Rybníček village, and the changes of conditions of the housing development in this village, which are defined by the municipal plan (e. g. a minimal size of a building land), were proposed in the thesis. The overall human influence in this area, located partly in the protected area Czech Paradise, has been enormous during the recent years and has had a negative impact on the natural environment. The considerable degradation of the natural environment would be unavoidable in the future unless the particular environmental issues are fundamentally dealt with.

8 Seznam použité literatury

- BERÁNEK, Jaromír. 2013. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.
- DEMEK, Jaromír a Peter MACKOVČIN. 2014. *Zeměpisný lexikon ČR. 1.* 3. Brno: Mendelova univerzita, 2014, 305 s. ISBN 978-80-7509-113-0.
- DEMEK, Jaromír a Peter MACKOVČIN. 2014 *Zeměpisný lexikon ČR. 2.* 3. Brno: Mendelova univerzita, 2014, 317 s. ISBN 978-80-7509-113-0.
- FENNELL, David. 2008. *Ecotourism*. 3. New York: Routledge, 2008. ISBN 0-203-93958-1.
- INDROVÁ, Jarmila. 2010. *Cestovní ruch: důležitá součást ekonomiky a významný faktor rozvoje destinací*. Ochrana přírody. 2010, (Zvláštní číslo), 6.
- JAREŠ, Jan. 2020. *Kouzlo Prachovských skal*. Praha: ASA spol. s.r.o., 2020. ISBN 978-80-87353-13-4.
- KLAPKA, Pavel. 2006: *Návrh strategie udržitelnosti pro biosférickou rezervaci Krkonoše*. Disertační práce, Katedra geografie, Masarykova Univerzita.
- MACKOVČIN, Peter, Miroslav SEDLÁČEK a Helena FALTYSOVÁ. 2002 *Chráněná území ČR: Svazek V. Královéhradecko*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2002. ISBN 80-86064-45-X.
- MAŠEK, Petr. 1992. *Modrá krev: minulost a přítomnost šlechtických rodů v českých zemích*. Praha: Mladá fronta, 1992. ISBN 80-204-0346-9.
- MIRVALD, Stanislav. 1994. *Geografie cestovního ruchu*. Plzeň: ZČU, 1994. ISBN 80-7043-110-5.
- MOLDAN, Bedřich. 1996: *Indikátory trvale udržitelného rozvoje*. Praha: MŽP ČR, 1996. ISBN 80-7078-380-X.
- PÁSKOVÁ, Martina. 2014. *Udržitelnost cestovního ruchu*. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-329-1.
- SEDLÁČEK, Miroslav, Radek MIKULÁŠ a Václav CÍLEK. 2010. *Atlas pískovcových skalních měst České a Slovenské republiky: geologie a geomorfologie*. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1773-4.

TOUŠEK, Václav, Josef KUNC a Jiří VYSTOUPIL. 2008. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-114-4

WOOD, Megan. 2002. *Ecotourism: Principles, Practices and Policies for Sustainability*. Paris: UNEP, 2002. ISBN 92-807-2064-3.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. 2012. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Koncepční dokumenty:

Zákon č. 183/2006 Sb. Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Destinační management a vytváření produktů cestovního ruchu, cestovní ruch, udržitelný rozvoj a životní prostředí, Institut obchodu a cestovního ruchu, 2006.

Dokumentace v rozsahu přílohy č. 4 zák. č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí I/35 Turnov – Úlibice, oznamovatel Ředitelství silnic a dálnic ČR, zhotovitel Ekoteam Hradec Králové.

Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Český ráj na období 2014-2023.

Strategie rozvoje globálního geoparku UNESCO Český ráj 2020–2030.

Územně analytické podklady správního obvodu obce s rozšířenou působností Jičín, 5. úplná aktualizace 2020.

Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje, aktualizace č. 4 z 18.7.2020

Územní plán obce Brada – Rybníček, schválen s účinností obecně závazné vyhlášky ode dne 20. 7. 2002.

Územní plán Újezd pod Troskami schválen s účinností opatření obecné povahy ode dne 15. 5. 2017.

9 Seznam internetových zdrojů

- AOPK ČR. 2020. *Správa CHKO Český ráj*, [online], cit. [2020-05-14]. Dostupné z: <http://ceskyraj.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/>
- AOPK ČR. 2021a. *Přírodní rezervace*, [online], cit. [2020-02-20]. Dostupné z: <https://ceskyraj.ochranaprirody.cz/cinnost-pracoviste/ochrana-prirody/chranena-uzemi/prirodni-rezervace/prachovske-skaly/>
- AOPK ČR. 2021b. *Architektonické limity staveb*, [online], cit. [2021-02-10]. Dostupné z: <https://ceskyraj.ochranaprirody.cz/cinnost-pracoviste/krajiny-raz-a-vystavba/>
- AOPK ČR. 2021c. *Ústřední seznam ochrany přírody*, [online], cit. [2021-03-30]. Dostupné z: <https://drusop.nature.cz/portal/>
- AOPK ČR. 2021d. *Plán péče o CHKO Český ráj*, [online], cit. [2021-04-16]. Dostupné z: <https://ceskyraj.ochranaprirody.cz/dokumenty-ke-stazeni/plan-pece-o-chko-cesky-raj/>
- CITTADELLA. 2021. *Chráněná krajinná oblast Český ráj*, [online], cit. [2020-02-14]. Dostupné z: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=CHKO_cesky_raj_cz
- ČGS. 2021a. *Evropský geopark UNESCO Český ráj*, [online], cit. [2021-03-24]. Dostupné z: <http://www.geology.cz/vav-cesky-raj/strucna-geologie>
- ČGS, 2021b. *Půdní mapa 1 : 50 000*, [online], cit. [2021-04-05]. Dostupné z: <https://mapy.geology.cz/pudy/>
- ČSÚ. 2021. *MOS – Městská a obecní statistika*, [online], cit. [2021-02-09]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/mos/>
- ČSÚ. 2020. *Databáze demografických údajů za obce ČR*, [online], cit. [2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>
- DALNICE-SILNICE.CZ, 2019. *Silnice I. třídy*, [online], cit. [2020-11-17]. Dostupné z: <http://www.dalnice-silnice.cz/>
- GEPARKCESKYRAJ.CZ. 2021. *Globální geopark UNESCO Český ráj*, [online], cit. [2021-03-30]. Dostupné z: <http://www.geoparkceskyraj.cz/cs/geopark/globalni-geopark-unesco-cesky-raj.html>
- GIS.MUJICIN.CZ. 2021. *Historické letecké snímky*, [online], cit. [2021-03-30]. Dostupné z: <https://gis.mujicin.cz/gis/Mapa/hof>
- GLASSAND.EU. 2021. *Sklopísek Střeleč*, [online], cit. [2020-02-20]. Dostupné z: <https://glassand.eu/>
- HISTORICKASLECHTA.CZ. 2021. *Schlik – základní údaje*, [online], cit. [2021-01-31]. Dostupné z: <https://www.historickaslechta.cz/prehled-rodu/schlik/>
- HOROSVAZ.C., 2021. *Prachovské skály*, [online], cit. [2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.horosvaz.cz/skaly-oblast-1/>

CHATA-PRACHOV.CZ, 2020. *Turistická chata Prachov*, [online], cit. [2021-01-12]. Dostupné z: <https://www.chata-prachov.cz/>

KČT. 2020. *Turistická chata Prachov*, [online], cit. [2020-11-17]. Dostupné z: <https://kct.cz/chaty/turisticka-chata-prachov>

KR-KRALOVEHRADECKY.CZ. 2021. *Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje*, [online], cit. [2021-02-09]. Dostupné z: <https://zur.kr-kralovehradecky.cz/zur/>

LKP.CZ. 2021. *Lezecký kroužek Prachov*, [online], cit. [2021-03-27]. Dostupné z: <http://www.lkp.cz/>

Mapy.cz. 2021. *Mapy.cz*, [online], cit. [2021-04-01]. Dostupné z: <https://mapy.cz>

MŽP. 2021a. *Místní Agenda 21*, [online], cit. [2021-02-13]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21

MŽP. 2021b. *Udržitelný rozvoj*, [online], cit. [2021-03-27]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj

Prachovské skály. 2021. *Prachovské skály* [online], cit. [2021-02-09]. Dostupné z: <http://www.prachovskeskaly.eu/>

Prachovské skály. 2020. *Prachovské skály*, [online], cit. [2020-11-17]. Dostupné z: <https://prachovskeskaly.com/cs/>

ŘSD.CZ. 2020. *Silnice I/35, Ohrazenice – Úlibice*, [online], cit. [2020-02-20]. Dostupné z: https://mapapp.rsd.cz/Upload/Stavby/268/infoletak_s35-ohrazenice-ulibice.pdf

SCHLIK-KONTINUUM.CZ. 2021. *O firmě – J. M. Schlik s.r.o.*, [online], cit. [2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.schlik-kontinuum.cz/index.php/o-nas>

UN.ORG. 2021. *Conferences, Environment and sustainable development*, [online], cit. [2021-02-14]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/conferences/environment>

UNWTO.ORG. 2021. *Sustainable development*, [online], cit. [online], cit. [2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/sustainable-development>

Seznam příloh

- Příloha 1 – Návštěvnost Prachovských skal 2011-2020
- Příloha 2 – Provozní řád Prachovských skal
- Příloha 3 – Fotografie – Jinolické rybníky
- Příloha 4 – Porovnání leteckých snímků – obec Brada – Rybníček
- Příloha 5 – Letecký snímek z roku 1953 – obec Brada – Rybníček
- Příloha 6 – Letecký snímek z roku 2008 – obec Brada – Rybníček
- Příloha 7 – Tabulka – Zemědělská půda v obcích
- Příloha 8 – Tabulka – Nezemědělská půda v obcích
- Příloha 9 – Fotografie – problematika statické dopravy v Prachovských skalách
- Příloha 10 – Návrh Naučné stezky

Příloha č. 1 – Návštěvnost Prachovských skal 2011 – 2020 (J. M. Schlik s.r.o., 2021)

Rok 2011		základní vstup	snížené vstup	celkem
Duben	dolní pokl.	2814	1515	4329
	horní pokl.	2337	832	3169
Květen	dolní pokl.	3218	2900	6118
	horní pokl.	2696	1406	4102
Červen	dolní pokl.	3955	3403	7358
	horní pokl.	2968	2572	5540
Červenec	dolní pokl.	11449	6963	18412
	horní pokl.	10389	5117	15506
Srpen	dolní pokl.	11841	7114	18955
	horní pokl.	9403	4970	14373
Září	dolní pokl.	4345	2922	7267
	horní pokl.	3581	1639	5220
Říjen	dolní pokl.	2757	1793	4550
	horní pokl.	1487	718	2205
Celkem		73240	43864	117104

Rok 2012		základní vstup	snížené vstup	celkem
Duben	dolní pokl.	2204	1381	3585
	horní pokl.	1685	604	2289
Květen	dolní pokl.	4111	2951	7062
	horní pokl.	3232	1575	4807
Červen	dolní pokl.	3900	3442	7342
	horní pokl.	3030	2480	5510
Červenec	dolní pokl.	11934	6919	18853
	horní pokl.	10248	5167	15415
Srpen	dolní pokl.	12446	7557	20003
	horní pokl.	10407	5364	15771
Září	dolní pokl.	3817	3347	7164
	horní pokl.	2616	1388	4004
Říjen	dolní pokl.	1553	853	2406
	horní pokl.	974	454	1428
Celkem		72157	43482	115639

Rok 2013		základní vstup	snížené vstup	celkem
Duben	dolní pokl.	1154	894	2048
	horní pokl.	779	448	1227
Květen	dolní pokl.	3130	2102	5232
	horní pokl.	2510	1755	4265

Červen	dolní pokl.	3103	2773	5876
	horní pokl.	3091	3094	6185
červenec	dolní pokl.	11498	6851	18349
	horní pokl.	10357	5824	16181
Srpen	dolní pokl.	11675	6963	18638
	horní pokl.	10319	5645	15964
Září	dolní pokl.	2980	2470	5450
	horní pokl.	2487	1281	3768
Říjen	dolní pokl.	2265	1398	3663
	horní pokl.	2070	890	2960
Celkem		67418	42388	109806

Rok 2014		základní vstup	snížené vstup	celkem
Březen	dolní pokl.	456	198	654
	horní pokl.	543	202	745
Duben	dolní pokl.	2357	1816	4173
	horní pokl.	2251	1103	3354
Květen	dolní pokl.	3895	2713	6608
	horní pokl.	3418	2057	5475
Červen	dolní pokl.	3903	3638	7541
	horní pokl.	3758	3920	7678
Červenec	dolní pokl.	10880	7134	18014
	horní pokl.	9244	5376	14620
Srpen	dolní pokl.	12017	7463	19480
	horní pokl.	10618	5974	16592
Září	dolní pokl.	2954	1812	4766
	horní pokl.	2694	1305	3999
Říjen	dolní pokl.	2674	1304	3978
	horní pokl.	2219	933	3152
Celkem		73881	46948	120829

Rok 2015		základní vstup	snížené vstup	rodinné	celkem
Březen	dolní pokl.	0	0	0	0
	horní pokl.	0	0	0	0
Duben	dolní pokl.	1978	1092	728	3798
	horní pokl.	1347	575	568	2490
Květen	dolní pokl.	4866	2026	2348	9240
	horní pokl.	3092	1552	1568	6212
Červen	dolní pokl.	4208	3429	1672	9309
	horní pokl.	2657	3623	808	7088
Červenec	dolní pokl.	8725	3955	9548	22228
	horní pokl.	7607	3180	7224	18011

Srpen	dolní pokl.	8823	3481	9256	21560
	horní pokl.	8347	3512	6472	18331
Září	dolní pokl.	3914	1871	1360	7145
	horní pokl.	3235	1496	1192	5923
Říjen	dolní pokl.	2246	907	1140	4293
	horní pokl.	1714	601	720	3035
Celkem		62759	31300	44604	138663

Rok 2016		základní vstup	snížené vstup	rodinné	celkem
Březen	dolní pokl.	1012	278	600	1890
	horní pokl.	743	274	328	1345
Duben	dolní pokl.	1788	627	624	3039
	horní pokl.	1112	582	440	2134
Květen	dolní pokl.	4198	2360	1704	8262
	horní pokl.	2837	1750	1320	5907
Červen	dolní pokl.	4130	3434	1420	8984
	horní pokl.	2760	2965	1008	6733
Červenec	dolní pokl.	10252	4398	10896	25546
	horní pokl.	8803	3722	8356	20881
Srpen	dolní pokl.	9610	4549	11144	25303
	horní pokl.	7764	3930	7560	19254
Září	dolní pokl.	5337	2466	1544	9347
	horní pokl.	2951	1502	1040	5493
Říjen	dolní pokl.	2656	1274	1680	5610
	horní pokl.	1323	752	732	2807
Celkem		67276	34863	50396	152535

Rok 2017		základní vstup	snížené vstup	rodinné	celkem
Březen	dolní pokl.	78	19	2	99
	horní pokl.	20	12	0	32
Duben	dolní pokl.	3090	1076	428	4594
	horní pokl.	1857	771	243	2871
Květen	dolní pokl.	4672	2884	2432	9988
	horní pokl.	2895	2364	1284	6543
Červen	dolní pokl.	5250	3149	2008	10407
	horní pokl.	2980	3599	1184	7763
Červenec	dolní pokl.	9722	4410	11056	25188
	horní pokl.	8231	3468	7264	18963
	budka	720	277	724	1721
Srpen	dolní pokl.	9697	4747	11852	26296
	horní pokl.	6968	3430	6540	16938
	budka	585	250	42	877

Září	dolní pokl.	4475	2008	1628	8111
	horní pokl.	2252	1256	984	4492
	budka	0	0	0	0
Říjen	dolní pokl.	2643	1276	1276	5195
	horní pokl.	1121	461	548	2130
	budka	0	0	0	0
Celkem		67256	35457	49495	152208

Rok 2018		základní vstup	snížené vstup	rodinné	celkem
Březen	dolní pokl.	520	108	344	972
	horní pokl.	232	78	148	458
Duben	dolní pokl.	4028	1603	2728	8359
	horní pokl.	2557	1079	1352	4988
Květen	dolní pokl.	5617	2887	3296	11800
	horní pokl.	3674	1979	1956	7609
Červen	dolní pokl.	4801	3715	1616	10132
	horní pokl.	2983	3134	1060	7177
	budka	21	2	0	23
Červenec	dolní pokl.	10266	4242	11332	25840
	horní pokl.	8148	3046	6764	17958
	budka	618	245	676	1539
Srpen	dolní pokl.	9176	3892	11784	24852
	horní pokl.	6468	2618	5268	14354
	budka	535	219	580	1334
Září	dolní pokl.	5406	2218	2256	9880
	horní pokl.	2849	1674	1244	5767
	budka	0	0	0	0
Říjen	dolní pokl.	3720	1662	1600	6982
	horní pokl.	1402	461	632	2495
	budka	0	0	0	0
Celkem		73021	34862	54636	162519

Rok 2019		základní vstup	snížené vstup	rodinné	celkem
Březen	dolní pokl.	530	132	256	918
	horní pokl.	294	154	224	672
Duben	dolní pokl.	4018	1795	2604	8417
	horní pokl.	2518	1029	1528	5075
Květen	dolní pokl.	5142	2536	2648	10326
	horní pokl.	2267	1784	1144	5195
Červen	dolní pokl.	5977	4493	2036	12506
	horní pokl.	3452	3489	1432	8373
	budka	15	6	16	37

Červenec	dolní pokl.	10845	5022	11536	27403
	horní pokl.	6759	3203	6520	16482
	budka	951	372	1040	2363
Srpen	dolní pokl.	11206	3061	12680	26947
	horní pokl.	6721	3303	5912	15936
	budka	1264	526	1488	3278
Září	dolní pokl.	5244	2577	1436	9257
	horní pokl.	2174	1162	760	4096
	budka	0	0	0	0
Říjen	dolní pokl.	4352	1870	2316	8538
	horní pokl.	1730	599	1256	3585
	budka	0	0	0	0
Celkem		75459	37113	56832	169404

Rok 2020		základní vstup	snížené vstup	rodinné	celkem
Březen	dolní pokl.	0	0	0	0
	horní pokl.	0	0	0	0
Duben	dolní pokl.	0	0	0	0
	horní pokl.	0	0	0	0
Květen	dolní pokl.	4442	1139	2760	8341
	horní pokl.	3205	894	2020	6119
	budka				1187
Červen	dolní pokl.	4977	1447	2324	8748
	horní pokl.	2602	880	1448	4930
	budka				115
Červenec	dolní pokl.	10853	4151	12556	27560
	horní pokl.	9141	3510	8836	21487
	budka				2500
Srpen	dolní pokl.	10840	3864	10800	25504
	horní pokl.	7264	3082	6360	16706
	budka				3300
Září	dolní pokl.	6408	2161	1512	10081
	horní pokl.	3002	1284	852	5138
	budka				237
Říjen	dolní pokl.	3174	846	1464	5484
	horní pokl.	1981	745	968	3694
	budka				75
Celkem		67889	24003	51900	151206

Příloha č. 2 – Provozní řád Prachovských skal

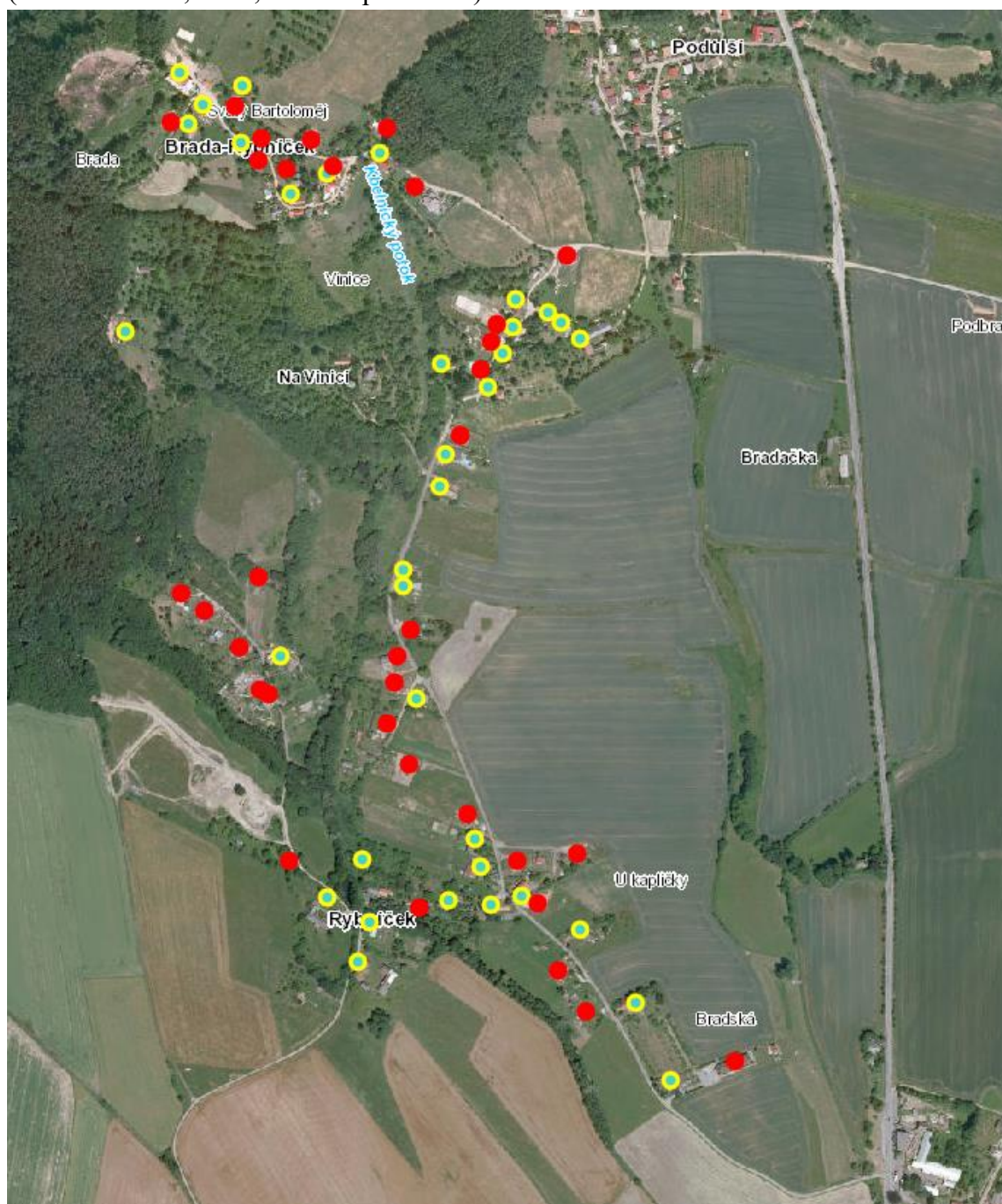
1. *Návštěvníci prohlídkových okruhů jsou povinni seznámit se s nařízením Okresního úřadu v Jičíně č. 2/200 a s tímto provozním řádem a dodržovat jeho ustanovení.*
2. *Návštěvníci vstupují na prohlídkové okruhy z vlastní vůle, činí tak na vlastní nebezpečí.*
3. *Návštěvníci jsou oprávněni používat pouze stanovené prohlídkové okruhy, vyhlídky a značené turistické cesty. Mimo tato místa je vstup zakázán.*
4. *Návštěvníci jsou během pobytu na prohlídkových okruzích povinni mimo dodržování obecně platných právních předpisů dbát zejména přiměřených pokynů lesní stráže, orgánů ochrany životního prostředí a zplnomocněných zástupců vlastníků přírodní rezervace.*
5. *Vstup na prohlídkové trasy a skalní vyhlídky u parkoviště u Turistické chaty KČT (pokladna č. 1) a u parkoviště v obci Prachov (pokladna č. 2).*
6. *Návštěvník prohlídkových okruhů je v době od 7.00 do 18.00 hod. povinen při vstupu na prohlídkové okruhy zakoupit si u pokladny vstupenku se stanoveným vstupným. Tuto vstupenku na požádání předloží kontrolním orgánům uvedených v čl. 4 tohoto řádu. Aktuální výše vstupného je v ceníku vyvěšena na pokladnách.*
7. *Vstup a činnost horolezců jsou specifikovány v příloze tohoto provozního řádu.*
8. *Návštěvník prohlídkových okruhů, který se nemůže prokázat platnou vstupenkou, či návštěvník, který porušuje bezpečnost svoji nebo ostatních návštěvníků nebo hrubým způsobem ruší klid nebo ustanovení tohoto řádu, může být z prohlídkových okruhů vykázán.*
9. *V celé rezervaci je zakázáno zejména:*
  - *Rušit klid a ticho*
  - *Poškozovat skály vyrýváním nápisů, psaním, házením a svalováním kamenů*

- *Poškozovat zábradlí, schody, lavičky, informační tabule, a turistické značení a ostatní vybavení prohlídkových okruhů*
- *Narušovat vodní režim a hrabat stelivo*
- *Vyzvedávat semenáčky a sazenice stromů, rostlin, odchyťovat volně žijící živočichy*
- *Kouřit v lese, rozdělávat ohně, tábořit a bivakovat*
- *Znečišťovat prohlídkové okruhy odpadky*
- *Volné pobíhání psů*
- *Jezdit na koních, kolech mimo k těmto účelům vyznačené trasy*
- *Provádět bez souhlasu orgánů státní správy veškeré organizované nebo hromadné sportovní a společenské akce*
- *Jezdit veškerými motorovými vozidly mimo vyhrazená parkoviště, provádět údržbu, mytí a výměnu tekutin v motorových vozidlech (převzato z prachovskeskaly.com)*

Příloha č. 3 - Fotografie – Jinolické rybníky (vlastní průzkum, 2021)

Příloha č. 4 – Porovnání leteckých snímků z let 1953 a 2008, obec Brada – Rybníček
(GIS MUJICIN, 2021, vlastní zpracování)

Příloha č. 5 – Letecký snímek obec Brada – Rybníček – 1953 (gismujicin.cz, 2021)

Příloha č. 6 - Letecký snímek obec Brada – Rybníček – 2008 (gismujicin.cz, 2021, vlastní zpracování – body vyznačují zástavbu k roku 1953)

Příloha č. 7 – Zemědělská půda v obcích (ČSÚ, 2021)

Zemědělská půda v obcích (ha)						
Obec	celková výměra	celkem	orná půda	zahrada	ovocný sad	trvalý travní porost
Brada – Rybníček	193,09	118,68	62,54	7,17	7,43	41,55
Dolní Ločov	158,49	120,8	82,26	4,34	2,55	31,65
Holín	1 040,89	524,76	396,77	37,82	13,22	76,91
Jičín	2 586,15	1 815,13	1 430,34	128,44	44,53	211,82
Jinolice	214,88	170,36	134,32	6,96	0,45	28,63
Kbelnice	187,43	170,93	121,66	5,53	9,36	34,37
Kněžnice	668,98	457,26	320,92	21,35	9,78	105,21
Libuň	1 053,71	751,77	483	32,43	12,71	223,62
Mladějov	1 205,16	716,36	491,36	30,61	15,47	178,88
Ohaveč	138,86	129,21	97,16	5,88	1,93	24,23
Podůlší	138,02	118,57	94,52	7,67	1,94	14,43
Újezd p. Troskami	756,47	643,76	481,18	19,72	1,25	141,6
Zámostí – Blata	439,76	178,61	83,85	9,86	3,15	81,75

Příloha č. 8 – Nezemědělská půda v obcích (ČSÚ, 2021)

Nezemědělská půda v obcích (ha)					
Obec	celková výměra	Lesní pozemek	Vodní plocha	Zastavěná plocha a nádvoří	Ostatní plocha
Brada – Rybníček	193,09	64,63	0,39	3,33	6,07
Dolní Ločov	158,49	17,47	1,61	2,53	16,08
Holín	1 040,89	443,57	3,86	16,22	52,53
Jičín	2 856,15	123,1	38,99	156,63	452,31
Jinolice	214,88	10,1	11,46	5,92	17,04
Kbelnice	187,43	x	2,43	4,55	9,52
Kněžnice	668,98	162,06	2,71	9,63	37,32
Libuň	1 053,71	159,49	31,41	21,69	89,35
Mladějov	1 205,16	311,92	12,7	17,69	146,52
Ohaveč	138,86	x	0,54	2,68	6,44
Podůlší	138,02	1,19	1	4,6	12,66
Újezd p. Troskami	756,47	18,31	7,39	13,6	73,41
Zámostí – Blata	439,76	224,85	6,63	5,52	24,15

Příloha 9 – Fotografie – problematika statické dopravy v Prachovských skalách (vlastní průzkum, 2021)

Příloha 10 – Návrh naučné stezky (podklad – mapy.cz, vlastní zpracování)

